

Второ заседание

Петък, 28 декември 1956 г.

(Открито в 15 ч.)

Председателстващ Николай Георгиев: Другарки и другари народни представители! Присъствуват необходимият брой народни представители. Откривам днешното заседание на Народното събрание.

Продължаваме с разисквания по законопроекта за Държавния народностопански план за 1957 г.

За изказване по него засега са се записали другарите: Райко Дамянов, Георги Трайков, Младен Стоянов, Иван Куршумов, Иван Манолов, Пеко Таков, Димитър Стоичков, Стоян Тончев, Янчо Георгиев, Милан Станков, Руси Христов и Стойно Райчев.

Думата има народният представител и заместник-председател на Министерския съвет др. Райко Дамянов.

Райко Дамянов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Пред нас е поставен за обсъждане и одобрение проектопланът за развитие на народното стопанство през 1957 г.

Характерното за предложения проектоплан е, че той се подготви след Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия, който направи изводи за нашата страна от историческите решения на XX конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз. В проектоплана са отразени основните показатели за развитието на народното стопанство през 1957 г., мероприятията на партията и правителството за практическото изпълнение на решенията на Априлския пленум. В него са отразени мероприятията за увеличаване на ниските пенсии и заплати, детските надбавки, пенсията за селските стопани, мероприятията за значително поевтиняване на храната в столовете за работниците и служителите, за освобождаване на планинските селища от някои държавни доставки, за насърчение на свиневъдството, за широко разгръщане на индивидуалното и кооперативното жилищно строителство и др.

Тези мероприятия предизвикаха висок ентусиазъм и още по-голяма увереност сред работниците, селяните и народната интелигенция в правилността на партийната и правителствената политика; те дават нов мощен тласък в развитието на народното стопанство, по-широк размах в нашата работа за изпълнение на главната задача — по-нататъшното подобряване материалното положение на трудещите се.

В проектоплана са отразени съглашенията ни със Съветския съюз и със страните с народна демокрация, които сключихме през 1956 г. Отражено е също така и решението на съветското правителство по повод нашата молба да ни окаже помощ с доставката на суровини и материали и строителството на нови заводи, което има за нас важно значение не само през 1957 г., но и през следващите години. Тази помощ на Съветския съюз ще съдействува за по-нататъшен нов напредък в нашата страна по пътя на индустриализацията и издигане благосъстоянието на трудещите се. По силата на това решение ние ще получим значителни количества от най-необходимите и най-дефицитни вносни суровини за обезпечаване на производствената програма, ще разширим пазара на редица наши стоки, а с допълнителните поръчки ще осигурим работа на голям брой работници и страната ще получи допълнително през 1957 г. около 200 милиона валутни лева.

Нашата промишленост, която се създава при братската помощ на Съветския съюз и страните с народна демокрация, бързо се развива, а някои отделни отрасли се развиваха с големи скокове напред. Тя вече е в състояние в значителна степен да осигурява средства не само за своето по-нататъшно развитие, но и за развитието на селското стопанство, за издигане благосъстоянието на народа.

Голям скок направи производството на електроенергия у нас. По проектоплана за 1957 г. се предвижда добивът на електроенергия да бъде 2 706 000 000 киловатчаса, или над 10 пъти повече от произведената електроенергия през 1939 г. През 1957 г. само за 36 дни ще бъде произведена толкова електроенергия, колкото е произведена през цялата 1939 г.

Заедно с редицата водноенергийни обекти, които пускахме през тази година — ВЕЦ „Пасарел“, ВЕЦ „Кокаляне“, вторият агрегат на ВЕЦ Стара Загора и др., сега се пуска и новото разширение на ТЕЦ „Сталин“. Само тази централа ще даде годишно повече електроенергия, отколкото са давали през 1939 г. всички електроцентрали в страната.

Освен производството на електрическа енергия тази централа ни даде възможност да започнем вече топлофикацията на София. С разширението на топлофикационната мрежа в София и възможностите, които се откриват за топлофициране на Димитровград и други градове, освен че ще се поевтини сега добиваната електроенергия от ТЕЦ „Сталин“, ТЕЦ „Марица 3“ и други, но ще се спестят на страната и големи количества качествени въглища, а също така ще се улеснят домакините, ще се способствува за създаване на по-висока култура в нашия бит, за хигиенизиране на градовете.

Бързото развитие на нашето електропроизводство създаде една от основните предпоставки изобщо за стопанското и културното развитие на страната.

Около половината от електроенергията, добита през 1957 г., е за нуждите на промишлеността, или това е кръгло 9 пъти повече от употребената през 1939 г. електроенергия общо за двигателна сила. Зад рязкото увеличение на потреблението на електроенергия в промишлеността стои увеличението на руди и концентрати, на тъкани, стои ново създаденото производство на азотни торове, сярна киселина, сода каустик, калцинирана сода, машини и други.

Милардите левове, които ние вложихме в електрификацията на страната, създадоха условия не само за увеличаване на промишленото производство и на напояваните площи, но и за бързото електрифициране на нашите селища. Броят на електрифицираните селища от 9 септември насам се е увеличил четири пъти. Това е едно от големите мероприятия, които показват как партията и народната власт се грижат за подобряване бита и издигане културата на трудеците се.

Мерило за индустриализацията на страната, за ръста на цялото народно стопанство е и развитието на камено-въглената промишленост.

В проектоплана за 1957 г. се предвижда да бъдат произведени почти 11 милиона (точно 10 905 000) тона каменни въглища, или близо пет пъти повече от 1939 г.

Работниците и инженерно-техническите кадри от каменовъглената промишленост и електрификацията изпълниха с чест поставената им от партията и правителството важна задача да ликвидират диспропорцията, която съществуваше преди две-три години между производството и потребностите от въглища и електроенергия. Няма съмнение, че и задачите, които се поставят пред тях с плана за 1957 г., ще бъдат изпълнени и преизпълнени.

Капиталовложенията, които се предвиждат за каменноуглената промишленост и електропроизводството по проектоплана за 1957 г., осигуряват задоволяването на нуждите на промишлеността, транспорта и населението с достатъчно топливо и електроенергия.

В Балканския каменноуглен басейн се извършват широки проучвателни работи за откриване на по-големи запаси от коксуващи се въглища. На базата на тези въглища Съветският съюз ще ни построи на кредит в близките години коксохимически завод с мощност 300 000 тона кокс годишно производство и обогатителна фабрика за въглища към него. Този завод ще задоволява нуждите на нашата страна от кокс.

Едно от най-забележителните постижения на нашата индустриализация е създаването и бързото развитие на цветната и черната металургия, особено на цветната, за която у нас има големи възможности за развитие.

Решаващо условие за бързото развитие на цветната и черната металургия е братската помощ на Съветския съюз. Смесените българо-съветски дружества изиграха огромна роля за развитието на рудодобива и производството на концентрати, за развитието на цялото народно стопанство. За такъв обем на производството на руди, концентрати и цветни метали, който нашата страна достигна в изключително кратки срокове, ние не можехме и да мечтаем, ако не бе помощта на нашите съветски братя.

Тази помощ, големите за нашия мащаб проучвателни и проектантски работи, които нашите геолози извършват с помощта на съветски специалисти, насищането със съвременна съветска техника нашата рудодобивна промишленост — това именно доведе до рязък поврат в производството на руди, концентрати и цветни метали у нас. Днес по производство на оловен концентрат, пресметнат в олово на глава от населението, България зае 10-то място между най-значителните производителки на олово в света.

Не е нужно да се убеждаваме, че цветната металургия е от изключително значение за развитието на цялото народно стопанство, за увеличаване богатствата на страната. Тя е солидна основа за бърз икономически напредък на нашата родина и за издигане благосъстоянието на народа. Радостен е фактът, че през 1957 г. за черната и цветната металургия се предвижда растеж от 16% спрямо 1956 г. по цени от 1939 г.

През 1957 г. ще се произведат в повече, в сравнение с 1956 г., цветни руди с 12,2%, концентрати — с 15,7%, и цинк — с 11,4%, олово повече от два пъти и половина. Това

е нова огромна стъпка напред в производството на руди, концентрати и цветни метали.

В дружна работа със съветските специалисти, работниците и инженерно-техническите кадри ще започнат и у нас опитното производство на молибденов концентрат, който има огромно значение за производството на твърди и висококачествени стомани, които са вносни и дефицитни.

През 1957 г. ще се увеличи производството на железни руди с 14,4%, на обикновено валцовани метали — с 20%, на стомана — с 25,3% в сравнение с 1956 г. Това показва, че през 1957 г. значителна част от нашите нужди ще задоволяваме със собствено производство на черни метали.

В началото на 1957 г., благодарение на ентусиазирания труд на нашите строители и монтажници, предсрочно ще се пусне в експлоатация първата у нас доменна пещ.

С развитието на цветната металургия у нас се разкриват неподозирани възможности за добиване на редки метали, които имат огромно значение за широко практическо приложение на най-новите достижения на съвременната наука и техника.

В близките години с помощта на Съветския съюз ще се разшири Оловно-цинковият завод и неговото производство ще достигне до 20 хиляди тона олово и 20 хиляди тона цинк годишно, ще се построи нов оловно-цинков завод с 40 хиляди тона олово и 30 хиляди тона цинк годишно производство, с перспектива за по-нататъшно разширение. Това ще бъде важен етап в развитието на нашата цветна металургия.

Всички данни показват, че у нас има възможност още през 1960 г. добивът на железни руди да достигне над един милион тона, на медни руди — един милион тона, на оловно-цинкови руди — два и половина милиона тона, чугун — 165 хиляди тона, стомана — 297 хиляди тона, валцовани метали — 218 хиляди тона, олово — 27 500 тона, цинк — 35 хиляди тона и електролитна мед — 8850 тона. Тези цифри красноречиво говорят, че в нашата страна се създава солидна база за развитието на рудната и металургическата промишленост, за развитието на тежката промишленост.

Историята на нашата тежка химическа промишленост е кратка. Нейното строителство е жива епопея на героичния труд на нашата младеж. Нашата младеж, нашият народ изгради Химкомбината в Димитровград. Опитът от това строителство се пренесе и при изграждането по-късно на редица нови големи заводи и други строителни обекти.

Идната година ще се пусне в действие заводът за суперфосфатни торове. В близките години ще бъде разширен

сегашният Азотно-торов завод, за да произвежда годишно 220 хиляди тона азотни торове. Ще бъде построен и нов завод също с мощност 220 хиляди тона, а вече е уговорено със Съветския съюз той да достигне 440 хиляди тона азотни торове годишно производство. Това голямо строителство ще осигури през 1960 г. нашето селско стопанство да получи четири пъти повече изкуствени торове, отколкото през 1956 г. През 1957 г. ще се пусне в действие цехът за син камък на Медодобивния завод, ще се разшири производството на сярна киселина, ще продължат проектантските работи по разширението на завода за сода.

По плана за 1957 г. се предвижда промишлената продукция на машиностроенето да нарастне с 14,9% по цени от 1939 г. С развитието на този отрасъл от промишлеността се откриват огромни възможности за производството на кораби, железопътни вагони, електромашини и съоръжения, селскостопански машини и съоръжения за напояване, машини за нашата хранително-вкусова промишленост, някои съоръжения за новостроящите се заводи и резервни части. Ние не допуснахме увлечение в развитието на нашето машиностроене, в смисъл сами да си произвеждаме всички необходими машини, защото не сме изолирана страна, а изграждаме нашата индустриализация в най-тесно сътрудничество със страните от могъщия лагер на социализма. Главна задача в областта на машиностроенето е да осигурим постоянен технически прогрес, непрекъснато да се подобрява качеството на произведените у нас машини и съоръжения.

Нашата лека и хранителна промишленост в основни линии разреши въпроса за снабдяването на населението с достатъчни по количество и до известна степен по качество и асортимент текстилни стоки, обувки, произведения на хранителната промишленост, домакински потреби и др.

С плана за 1957 г. партията и правителството поставят пред леката и хранителната промишленост отговорни задачи — решително подобряване качеството на продукцията и нейното посветвяване.

Другарки и другари!

Изпълнението на плана за 1957 г. е свързано с редица трудности, но тези трудности можем по-лесно да преодолеем, отколкото в миналото, защото вече е създадена по-крепка техническа база, защото разполагаме вече с много по-големи възможности, по-голям опит. Задачата сега е министерствата, ведомствата, предприятията, партийните, профсъюзните и младежките организации решително да подобрят своята работа, да използват по-пълно тия възмож-

ности, особено за икономии на материали и средства, за намаляване разноските на производството и увеличаване постъпленията в държавния бюджет. Такива възможности има във всички отрасли на народното стопанство. За тяхното използване трябва да се мобилизират силите на целия народ.

При добива на електроенергия например ние можем по-пълно да използваме мощностите на ония електроцентрали, които произвеждат по-евтина електроенергия и преди всичко на водните електроцентрали. Но за това е необходимо правилно да се съчетава работата на водните, термичните и дизеловите електроцентрали. Термичните електроцентрали трябва да намаляват товара си до възможния минимум, когато има достатъчно вода, за да се произвежда повече електроенергия от водните централи, която е много по-евтина, и с това да се правят допълнителни икономии на гориво. Дизеловите електроцентрали, които произвеждат най-скъпа енергия, трябва да се използват само като върхови.

За по-пълното използване на евтината водна електроенергия много могат да помогнат и ведомствата-консуматори на електрическа енергия. Не става въпрос да се изменя почивният ден на трудещите се, а става дума да работят нощно време и в неделни дни някои тежки машини, които поглъщат много електроенергия и се обслужват от малък брой работници, каквито са мелниците в циментовите фабрики, плайферите в книжните фабрики и много други.

Характерът на производството на електроенергия е такъв, че работниците трябва да бъдат заинтересувани не само от изпълнението на производствения план на отделна електроцентрала, но и от изпълнението на общия план на всички електроцентрали в страната. Очевидно Министерството на електрификацията трябва да вземе мерки, за да се подобри планирането на работата на електроцентралите и системата на премирането на работниците от електроцентралите, с оглед, когато има изобилие на вода, да работят повече водните електроцентрали, да произвеждат повече евтина енергия, да печели народното стопанство и в същото време да са заинтересувани от това самите работници както от водните, така и от термичните и дизеловите централи.

Ние трябва да смятаме за ненормално такова явление, когато по вина на нашето машиностроене повече от една година стои непусната в действие водноелектроцентралата „Бързия“, когато по вина на Министерството на земеделие-

то, което не е направило канали за изтичане на водата от водноелектроцентралата Стара Загора, централата и досега работи с намалена мощност. Избягването на такива недопустими случаи на забавяне пускането в експлоатация на нови обекти ще даде възможност за увеличаване производството на евтина водна електроенергия, за повече икономии и в народното стопанство.

Снижение на стойността на електроенергията може да се постигне главно и от намаление разхода на гориво за производството на всеки киловатчас електроенергия, намаление загубата на енергия за собствени нужди на централите, загубите при преноси и трансформацията на електроенергията, от намаляване на аварияите, от качествени ремонти и други подобни.

Ние не се съмняваме, че Министерството на електрификацията и всички работници и инженерно-техническите кадри от електропроизводството ще се включат още по-активно в борбата за използване на съществуващите възможности за производството на повече и по-евтина електроенергия, ще постигнат по-големи икономии и ще осигурят допълнителни приходи на държавата. Това е сега важна и почетна задача за тях.

Големи възможности за икономии има и в каменовъглената промишленост.

Ако сравним стойността на лигнитните въглища от открити рудници у нас и в Германската демократична република, ще видим, че 1 тон наши въглища струва значително по-скъпо. Някои ръководители от Управление „Въглища“ ще кажат, че в Германската демократична република има голяма механизация. Това е вярно. Но и у нас има механизация, макар и по-малка, а как тя се използва? През лятото Комисията за държавен контрол направи проверка как се използват машините в каменовъглената и рудодобивната промишленост и установи, че голям брой машини стоят недостатъчно използвани. Въпреки че Министерството на тежката промишленост е взело мерки за по-добро използване на техниката и в това отношение вече има известни достижения, но все още на редица места машините и съоръженията недостатъчно се използват. Трябва да кажем, че такова отношение към машините има и в много предприятия на другите министерства и ведомства.

Ние водим борба срещу култа към личността, но като че ли ще бъде полезно да създадем култ, по-точно казано истинска любов, постоянна грижа към машините, като към едно от основните средства за облекчаване труда и увели-

чаване производителността на труда. Това особено важи за мините.

В каменновъглената и рудодобивната промишленост има възможности за икономии и на дървен подпорен материал. Министерството на тежката промишленост проведе някои мероприятия по заменяването на дървените минни подпори с други подходящи заместители, но това е недостатъчно. Инженерно-техническите кадри и работническите колективи в мините трябва да насочат своето внимание към по-нататъшното внедряване на тези заместители и с това да осигурят изпълнението докрай на решението на правителството по този въпрос.

Могат да се правят значителни икономии и от строителството към мините. Затова е необходимо по-добре да се преценява къде какво трябва да се строи, да се избягва решително строителството на скъпи административни, жилищни и други спомагателни сгради, особено там, където проучванията показват, че производствените запаси са за по-малко години, а и навсякъде въобще трябва да се строи удобно и евтино.

Резерви за по-нататъшно снижение на себестойността има също така и в черната металургия. Значителни икономии могат да се направят от намаляване на времето за отливките, на метала от съкращаване на брака, от по-доброто използване капацитета на пещите, от недопускане преразход на основни и спомагателни материали.

Работниците от Металургичния завод „Ленин“ трябва да насочат своите усилия да не допускат преразходи на материали при производството на стомана, каквито са допуснали през 9-те месеца на 1956 г. — около 1100 тона чугун, над 18 000 тона въглища, а така също на електроенергия, железни отпадъци и др.

Нашето машиностроене употребява десетки хиляди тонове метали, повечето от които ние внасяме. Въпросът за икономии на металите е съществен въпрос за намаление себестойността на машиностроителната продукция, тъй като често около 60 до 70% от себестойността на нашите машини съставляват употребените метали. Колективите на голям брой машиностроителни предприятия имат не малки успехи в борбата за икономии на метали, но все още разходът на метали в нашето машиностроене е твърде висок. В много случаи съществуващите разходни норми за металите са завишени, а за значителна част от продукцията няма и норми.

Така например в завод 15 за производството на мотор У—5М са предвидени по разходните норми общо 1300 кг

метали, а самият мотор тежи едва 600 кг. За колянот вал на компресора „Борец“ заводът разходва 370 кг легирана стомана, а самият вал тежи само 200 кг, когато е известно, че легираната стомана е крайно дефицитен вносен материал.

Много метали се похабяват и при производството на автотракторни резервни части. Така, за производството на междинно зъбно колело на трактор „ДТ-54“ се предвижда 3 кг и 200 грама метал, от който във вид на стружки се изхвърлят 1 кг и 900 грама, или над 60%. За производството на първа и четвърта скорости на същия трактор от 6 кг и 300 грама метал се изхвърлят 4 кг и 200 грама или близо 70%.

Може ли да се избегне такова прехосване на метала? Безусловно може. Опитът на някои предприятия ни показва това.

Заводът за резервни части в София чрез подобряване конструкцията на някои матрици и внедряване щамповката на нови детайли от около 20 вида части е спестил около 19 тона вносна легирана стомана. Заводът „Антон Иванов“ в Пловдив през 1956 г. е спестил над 50 тона стомана и други вносни метали също от внедряване на някои мероприятия в производството на резервни части.

Успехи в икономисването на метал има и в други предприятия.

Големи резерви за икономии на метал има и при отливането на частите на машините. Брактът на литейските произведения в нашето машиностроене е твърде висок.

През третото тримесечие на тази година в стоманолее-ното брактът достигна 4,9% при допустим максимум 3,1%, а допуснатият брак в завод „Електрометал“ в София за девет-те месеца на 1956 г. е 5,2%.

С усъвършенстването на технологията, подобряването на разходните норми и максималното използване на отпадъчните материали в нашите машиностроителни предприятия ще се създаде възможност за големи икономии на метали и други материали.

Машините и резервните части, произвеждани от нашето машиностроене, са все още скъпи. Типът на машините, които произвеждаме, в много случаи е остарял. Макар и в тези области, в които то е развито, нашето машиностроене трябва да се модернизира и специализира. За това вече са създадени възможности. Правителството реши по-голямата част от машиностроителните предприятия да минат под ръководството на Министерството на тежката промишленост. Трябва да се очаква, че министерството, опирайки се на производствените колективи, успешно ще се справи със-

задачата за по-нататъшното уедряване, модернизиране и специализиране на нашите машиностроителни предприятия.

Основното в плана за 1957 г. по машиностроителната промишленост е усвояване производството на машините за износ, решително подобряване качеството на машините и резервните части и снижаване тяхната себестойност по пътя на икономии и по-нататъшното увеличаване производителността на труда.

Големи възможности за осигуряване допълнителни постъпления в бюджета на държавата има в предприятията на нашата лека и хранителна промишленост, но не навсякъде те напълно се използват. Преди всичко тези възможности са пестеливото разходване на материали и по-нататъшното решително подобряване качеството на продукцията.

Преразходите на памук, вълна и прежда в редица текстилни предприятия, на дървен материал в някои мебелни, на метали в металообработващите, на въглища в порцеланово-фаянсовите и стъкларски предприятия и на зеленчуци и плодове в консервните са една от основните причини за оскъпяване на продукцията.

Сериозен недостатък в работата на предприятията на леката и хранителната промишленост е, че все още се допуска производството на недоброкачествени стоки. В това отношение могат да се посочат много примери. Значителни количества недоброкачествени стоки произвеждат предприятията на текстилната, кожарската, обуварската, порцеланово-фаянсовата и стъкларската промишленост.

В резултат на всичко това, макар че Министерството на леката и хранителната промишленост общо ще изпълни плана за 1956 г., много от предприятията не изпълняват плана по себестойността, не осигуряват на държавния бюджет планираните постъпления.

За нашата промишленост са създадени необходимите условия за производство на доброкачествена продукция, но те недостатъчно се използват. Трябва да се подчертае, че подобряването на материалното положение на трудещите се в голяма степен зависи от производството на доброкачествени стоки и Министерството на леката и хранителната промишленост, колективите на предприятията трябва да направят решителен прелом в това направление.

Изкореняването на недостатъците и осигуряване изпълнението на задачите, поставени в плана за 1957 г., се решават в самите предприятия от ръководителите и работническите колективи. Задачата сега е тези колективи още по-активно да съдействуват за разкриване на всички възможности, за да бъде осигурено изпълнението на плана.

Трябва да се подобри политическата работа в предприятията, да се повишава съзнателността на работниците, за да могат те да виждат перспективите на социалистическото строителство в нашата страна. В тази изключително важна работа много могат да помогнат народните представители. За активизиране на работниците е необходимо да се насърчава личната заинтересуваност, и там, където се налага, да се подобри начинът на заплащането на труда.

Министерският съвет разшири правата на министрите и в близко време ще се реши и въпросът за разширяване правата на началниците на управленията и директорите на предприятията. Това ще помогне да се премахнат формалностите, които спъваха изпълнението на плана. То ще помогне за разкриване и използване на скритите резерви и възможности във всяко министерство, ведомство и предприятие. По това сега трябва да мислят нашите държавни, стопански и партийни ръководители, да разработят редица конкретни, организационни и технически мероприятия, за да се осигури изпълнението на плана по всички показатели, да се дадат допълнителни икономии за народното стопанство.

Значителни икономии могат и трябва да се направят и от разходите за административно-управленческият апарат. Съответните ведомства ще трябва да вземат мерки за понататъшното опростяване и съкращаване на този апарат и за настаняване на работа в производството съкратените служители.

Другари и другарки! Другарят Чанков даде обширни разяснения по състава на капиталните вложения, които ще се извършат през 1957 г. Аз ще се спра само на някои въпроси от капиталното строителство.

За да се използват най-целесъобразно предвидените по проектоплана капитални вложения, необходимо е строителните организации и ведомствата-инвеститори така да организират строителството на големите обекти, особено на хидротехническите и промишлените, че то да се извършва на етапи. Този начин на строителство дава възможност да се съкрати голяма част от разходите за организиране на строителството — за временни жилища и съоръжения, транспортни средства, административни и други разходи. При строителството на заводи по този начин едни и същи временни съоръжения могат да се използват за различните етапи на строежа.

Етапното строителство създава условия за последователно преминаване от един строеж на друг, улеснява по-бър-

зото завършване на обектите и тяхното поевтиняване. Предимство на етапния начин на изграждане на обектите е и това, че отделните подобекти се пускат в експлоатация порано и вложените средства не се задържат неизползувани за дълго време.

Разбира се, при този начин на строителство е необходимо, докато се изгражда един етап, своевременно да се подготвят следващите етапи, за да може, без да се нарушава нормалната работа на проучвателните, проектантските и строителните организации, да се преместват кадрите, машините и инвентарът от едни обекти на други.

Най-целесъобразното използване на нашите икономически възможности налага при планирането на строителните обекти да се предвиждат за строеж преди всичко обекти, които са пряко необходими и ще дават непосредствен стопански ефект.

Не бива да се допуска изграждането на обекти в обем, необходим за задоволяване на далечни бъдещи нужди, а трябва да се извършва на части, според нарастването на нуждите.

Така например, ако водопроводът на гр. Варна се изгради с оглед на задоволяване на нуждите, каквито ще бъдат след 25 години, ще трябва да се изразходват 26 милиона лева. Благодарение на това, че проектантите разумно са предвидили водопроводът да се направи от два успоредни тръбопровода, сега е възможно да се изгради само единият, а другият — след 15-20 години, когато ще нарастнат нуждите. Този начин на работа ще отсрочи изразходването на 10 милиона лева за един период от 15-20 години.

Изграждането на напоителните системи у нас върви с бърз темп. Напояваните площи се увеличили в сравнение с 1939 г. 10 пъти. За 1957 г. се предвиждат също значителни капитални вложения за тази цел. Но трябва да констатираме, че много от нашите напоителни системи не са изградени докрай, което е причина да не се използват напълно вложените средства, а в някои случаи да се получава и отрицателен резултат. Поради неизграждането на отводнителните канали, само в Старозагорската напоителна система се заблътват около 10 000 декара, а в Росишката — 3 000 декара. Известно е, че продължителното заблътване на земите води не само до временното им неизползуване, но и до осоляване на почвата, което я прави напълно негодна като сработваема земя.

Необходимо е Министерството на земеделието, вместо да изгражда нови напоителни системи, за които ще се анга-

жират допълнително огромни средства, да отдели сравнително малко средства, за да се завършат съществуващите напоителни системи и да се получи голям ефект. Сега на много места се получава така, че държавата отпуска средства, населението дава своя труд и не само че не получават високи добиви, но не може да използват част от земите си.

През 1957 г. трябва да се обърне особено внимание на типовото проектиране и сглобяемостроителството. Всеизвестно е, че типовото проектиране дава възможност за подобри и по-икономични решения на масовото строителство, особено за жилищното и промишленото. При строителството по типови проекти могат широко да се използват готови стоманобетонни елементи и нови видове строителни материали.

Сглобяемостроителството не само подобрява условията за работа на строителните работници и дава големи икономии на дървен строителен материал, но то осигурява и високо качество на строителството, съкращава сроковете за въвеждане в експлоатация на обектите и в някои случаи е по-евтино.

Завод „Георги Кирков“ — София, построен по сглобяем начин от готови стоманобетонни елементи, излезе с 3% по-евтин, отколкото, ако беше построен по обикновения начин, а компресорно-заварочният цех на Локомотивно-вагонния завод „Васил Коларов“ — Русе — с около 5% по-евтин.

Освен това беше икономисан няколко стотин кубически метра дървен строителен материал.

Такъв е резултатът и от строежа на Механичния завод в София.

Трябва, разбира се, ясно да се каже, че у нас сглобяемостроителството е все още много скъпо. Сметките показват, че особено скъпо е жилищното и културно-битовото сглобяемо строителство. Това може да се обясни с подценяването на този начин на строителство, с недостатъчния опит по неговото проектиране и изпълнение, както и с непълното използване капацитета на производствените предприятия за готови елементи.

Построените досега сглобяеми жилищни сгради са само пробни. Все още не е установен такъв тип жилищна сграда, която да отговаря най-добре на нашите условия и да бъде по-икономична от тези, които се строят по обикновения начин.

Сега, когато се разгръща масово жилищно строителство, преди всичко наш дълг е, дълг на Държавния комитет по строителство и архитектура, на Министерството на комуналното стопанство и благоустройството, на Българската

академия на науките, на научно-изследователските институти и проектантските организации, да продължим проучванията и опитите за създаване на такъв тип жилище за строеж по сглобяем начин, което да задоволява изискванията на трудещите се и същевременно да бъде евтино. Това трябва да стане по-скоро, за да се улесни жилищното строителство.

След 9 септември, в резултат на бързото развитие на промишлеността, населението на почти всички наши градове силно нарасна. От 1946 до 1954 г., или само за 8 години, населението на София се увеличи с около 350 000 души, на Варна — с над 30 000 души, на Русе — с над 20 000 души и пр.

За задоволяване на нарасналите нужди от жилища през първата петилетка бе извършено значително жилищно строителство.

През 1956 г. обемът на държавното и общественото жилищно строителство е по-голям от обема на жилищното строителство през цялата първа петилетка, а през втората петилетка ще бъде 4 пъти по-голямо в сравнение с това от първата петилетка.

Построени бяха също така голям брой културно-битови сгради — училища, поликлиники, детски домове, детски ясли, културни домове и др. За строеж на сгради за просветни и културни учреждения през 1956 г. се изразходват 85% повече средства, отколкото през 1951 г., а за здравни и почивни заведения — два пъти повече.

Въпреки големия обем на новото жилищно строителство, жилищните затруднения са все още значителни. Построените жилища през последните години са солидни, модерни и сравнително големи. Това, разбира се, не е лошо, но поради острата нужда често се налага в тези жилища да се настаняват по две семейства при общо ползване на кухнята и другите сервизни помещения. Такова съжителство винаги е създавало и създава сериозни неудобства за трудещите се.

Проектантските организации отчитат тия неудобства на трудещите се и вместо големи, многостайни апартаменти, в които да се настаняват няколко семейства, започват да проектират по-малки апартаменти, с оглед в тях да се настанява само по едно семейство. В новите проекти за жилища се предвиждат по-големи удобства за домакинята, повече светлина и повече простор и зеленина около сградите. Води се борба срещу богатото и скъпо оформяване на фасадите. Изживява се недооценяването на икономическата страна на строителството. Нашите жилища сега са по-евтини, по-удобни и по-красиви, но те трябва още значително

да се поевтинят и да се подобри тяхното качество. Не са редки случаите, когато поради недоброкачествен строеж трябва да се правят ремонти на току-що построени жилищни сгради. Особено често в сградите не се довеждат докрай някои довършителни работи. Всичко това основателно създава недоволство у гражданите.

Другари и другарки! Благосъстоянието на населението през последните години значително нарасна, което се вижда от голямото увеличение на спестяванията, включително и тези в Българската инвестиционна банка, за строеж на собствени жилища. Това открива възможности с помощта на държавата да се разгърне широко индивидуално и кооперативно жилищно строителство. За тази цел през 1957 г. правителството и партията решиха да се отпусне на гражданите-спестители два пъти повече кредит, отколкото през 1956 г. Това е правилният път, който ще ни доведе до постепенното премахване на жилищните затруднения. Държавата насърчава благородния стремеж на нашия народ всеки да си има собствен дом.

Партията и правителството взеха редица решения, с които се уреждат въпросите по снабдяване на гражданите с евтини места за строеж, отпускане на кредит с минимална лихва и дългосрочно погасяване, осигуряване на проекти със 75% намаление на проектантския хонорар, освобождаване на собствениците на новите жилища от всякакви мита и такси при издаването на документите във връзка със строежа, освобождаване от данък-сгради за срок от 5 години, премахване на ограниченията за ползуване на тези жилища от собствениците им и др. Готвят се и нови мероприятия в това направление.

Наред с въпроса за жилищното строителство се поставя и въпросът за плановото изграждане на населените места.

Целесъобразното изграждане и благоустрояване на нашите населени места създава по-големи удобства в бита на трудещите се. За строителство и благоустрояване на населените места се изразходват голяма част от капиталовложенията, които отиват за водоснабдяване, канализация, електрифициране, улични настилки, устройство на паркове, градини и др. Дължината на новопосроената водопроводна мрежа през последните 10 години е по-голяма от дължината на цялата водопроводна мрежа, построена у нас до освобождението от фашизма.

До 9 септември нашите градове (с изключение на няколко града) нямаха общи градоустройствени планове, а регулационните планове както за градовете, така и за селата,

бяха вече остарели и не можеха да служат за нуждите на социалистическото строителство. Това наложи в последните 2—3 години проектантските организации да изработят и преработят голям брой градоустройствени и регулационни планове.

Въпреки че за по-големия брой от населените места са вече изработени градоустройствени и регулационни планове, все още редица селища са без такива планове. Това спъва строителството и задържа нормалното развитие на населените места. Своевременното осигуряване на населените места с градоустройствени планове е важна задача, но още по-важна задача е тези планове да бъдат правилно изработени. В това отношение важна роля трябва да играят Държавният комитет по строителство и архитектура и Министерството на комуналното стопанство и благоустройството. Те трябва да дават насоки и да проявяват по-голяма високостепенност към проектантските организации и народните съвети за подобряване качеството на градоустройствените планове, за избягване увлеченията по неоправдано разширяване на улиците, събаряне на съществуващи сгради, неоснователно разместване на границите между парцелите и др., което забавя и оскъпява осъществяването на градоустройствените мероприятия и създава недоволство у гражданите. За реализиране на мероприятията по общия градоустройствен план на Казанлък, като пробиви за нови улици, разширяване на съществуващите улици, блоково жилищно строителство и др., се предвиждаше да се разрушат съществуващи сгради на обща стойност около 14 милиона лева. Планът бе върнат от Държавния комитет по строителство и архитектура с конкретни указания за преработване. След преработването му разходите по осъществяването на плана се сведоха до минимум (2 милиона лева), като малкото засегнати сгради се оставиха на изживяване.

Случаят с гр. Варна е още по-очевиден. В първия представен общ градоустройствен план се предвиждаше унищожаване на около 60% от съществуващите жилищни и други сгради на обща стойност около 300 милиона лева. След първото преработване на плана засягането на съществуващите сгради бе доста намален. Но и този втори вариант на плана бе върнат от Държавния комитет по строителство и архитектура с подробни указания за преработване. При втората преработка е постигнато максимално запазване на съществуващите сгради и съоръжения.

Такава бе картината и с много други градоустройствени планове. В гр. Пловдив се предвиждаше събарянето на ре-

дица ценни сгради, даже и масивната сграда на пощенската палата.

Представените напоследък градоустройствени планове и проверката на проектосметните документации за капиталното строителство през 1957 г. показаха, че проектирането се е подобрило значително. По-рядко се срещат вече големите излишества и луксове, които струват на народното стопанство много средства. В тази насока както министерствата, ведомствата и проектантските организации, така и Държавният комитет по строителство и архитектура ще трябва да поработят още много.

За поевтиняване на строителството и за подобряване на неговото качество особено значение има производството на качествени строителни материали. У нас има не малко предприятия за производство на строителни материали, но досега те бяха пръснати по различни ведомства. Нямаше едно единно ръководство, което да мисли и чертае перспективите на това производство. Ние сме сериозно изостанали в изграждането на предприятия и в развитието на производството на нови видове строителни материали. Новото Министерство на строителните материали и горската промишленост ще трябва да положи сериозни усилия, за да преодолее това изоставане.

Не може да не отбележим, че благодарение на голямото строителство през последните години у нас и на тясното сътрудничество с опитни съветски специалисти нашите проектанти и строители израснаха и натрупаха не малък свой опит. Този опит те използват както за по-нататъшното подобряване и поевтиняване на проектирането и на строителството в нашата страна, така и за успешно извършване на проектирането и строителството на обекти вече и зад граница.

Другарки и другари! Решенията на партията и правителството за подобряване на материалното положение на трудещите се са ярък израз на правилната, на марксистко-ленинската политика на Българската комунистическа партия. Те са резултат на огромните успехи, които нашият народ постигна от историческия 9 септември насам.

Осъществяването на тези решения още по-тясно ще сплоти нашата работническа класа, трудещите се селяни и народната интелигенция около партията и правителството и ще ги мобилизира за успешно изпълнение на поставените задачи по плана за 1957 г., за още по-ентусиазирано строителство, за нови достижения в издигане благосъстоянието на нашия народ, за всеобхватен възход на скъпата ни родина.

Няма съмнение, че другарите народни представители единодушно ще гласуват за одобряване на предложението за проектоплан за 1957 г. (Ръкопляскания)

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата народният представител и заместник-председател на Министерския съвет д-р. Георги Трайков.

Георги Трайков: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Проектопланът за развитие на народното стопанство през 1957 г., който се обсъжда на настоящата извънредна сесия на Народното събрание, е широко и делова програма за работа. В него са отразени реалните възможности на нашата страна за по-нататъшното строителство на социализма. Изпълнението на този план ще доведе нашата социалистическа икономика до още по-големи успехи, до повишаване материалното и културното благосъстояние на народа ни.

Вчера вие чухте подробния доклад на д-р. Георги Чанков за задачите, които стоят пред нашето народно стопанство през 1957 г. както в областта на промишлеността, така и по селското стопанство, транспорта и съобщенията, националния доход и жизненото равнище на народа и т. н.

Аз искам да спра вашето внимание върху някои основни показатели, залегнали в плана като задачи на селското стопанство. Предвидено е продукцията на селското стопанство да възлезе на не по-малко от 54 милиарда лева по-цени от 1939 г., или с около 32% повече, отколкото през 1956 г. Този обем на селскостопанската продукция е съобразен с възможностите на нашето селско стопанство, като са взети предвид и решенията на партията и правителството за повишаване изкупните цени на някои селскостопански произведения и другите мероприятия, целещи засилване заинтересуваността на селските стопани за увеличаване на производството.

Ние трябва да произведем през 1957 г. с около 770 хиляди тона повече зърнено-хлебни храни в сравнение с 1956 г. Изпълнили се тази задача — ще бъде гарантирано изхранването на населението и заделянето на необходимия резерв. За зърнено-фуражните култури се предвижда увеличение с 880 хиляди тона.

Значително повече продукти трябва да бъдат произведени от животновъдството. В сравнение с миналата година общата продукция на мляко трябва да бъде с около 200 милиона литра в повече, за вълната с 1400 тона, за месото със 7 хиляди тона, за яйцата — с 57 милиона броя. Селското стопанство трябва да даде на Родината също повече захарно цвекло, тютюн, зеленчук и други продукти.

Както виждате, това са сериозни задачи пред селскостопанските труженици. А знае се, че сериозните задачи изи-

скват и сериозни грижи и усилия. Ние никога не сме се съмнявали, че нашите славни механизатори и кооператори, както и частните стопани ще вложат сили, енергия и грижи, за да изпълнят поставените им задачи, защото изпълнението на тези задачи е от интерес за самите тях, от интерес за целия народ и за нашата Родина.

Не веднаж и не по един повод българският народ е проявявал високо съзнание, патриотизъм и любов към Родината си и социалистическото дело. Този патриотизъм и тази любов без съмнение ще бъдат проявени и при изпълнението на задачите, набеязани в проектоплана за развитието на народното стопанство през 1957 г.

За постигане на нови успехи в селското стопанство са заложени здрави темели. Нашата народна власт, която няма други интереси освен интересите на трудещите се, направи досега много за подема на селското стопанство. Да припомним само мероприятията, които бяха проведени от партията и правителството след Априлския пленум. Има ли съзнателен човек в нашата страна, който може да се съмнява в полезността и силата на тези мероприятия? Аз мисля, че няма такъв. След Априлския пленум бяха решени наредени въпроси, насочени единствено към повишаване на селскостопанското производство и материалния стимул на стопаните, към подобряване на живота на село.

Както е известно, Министерският съвет прие постановление за подобряване и по-нататъшно развитие на производството на захарното цвекло. За да се види колко голяма е ползата за цвеклопроизводителите от това постановление, ще съобщя някои цифри. Само количеството захар, което те получават безплатно, тази година възлиза на 22 140 000 лв. Стойността на дадените безплатно семена надминава сумата 10 800 000 лв. За превоза и разтоварването на захарното цвекло, което се заплаща сега от захарните фабрики, производителите получават допълнителен доход още 15 700 000 лв.

Значително се увеличиха доходите на стопаните и от повишаване цените на някои други селскостопански продукти. За предадените количества ябълки на Централния кооперативен съюз например производителите са получили само от разликата в цените над 52 милиона лева в повече. На други десетки и десетки милиони лева възлиза сумата, която се дава в повече на тютюнопроизводителите.

Общо с постановлението на партията и правителството от 7 юли т. г. на селското стопанство се дават годишно 465 милиона лева.

Настоящата сесия ще обсъди и законопроекта за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори, който е една голяма придобивка за тружениците от село.

Друг въпрос, който бе разрешен от партията и правителството, е въпросът за по-нататъшното развитие на свиневъдството и свинеутояването. Разреши се пашата на свине във всички нискостъблени и високостъблени широколистни гори. Дадоха се поощрения и на едноличните свинеутоители. Положително бе решен въпросът за изкупване на угоени свине при по-малко живо тегло.

Приети бяха някои изменения в системата на държавните доставки. От 1 януари 1957 г. се отменяват задължителните държавни доставки на грозде, ябълки, сини сливи, картофи, овес, сено, краве, биволско и козе мляко. Няма да дават зърнодоставки стопаните от целия Благоевградски окръг, както и в планинските и други селища със слабо развито производство на зърно.

Общо тези мероприятия представляват от себе си една сигурна основа за подобряване на селскостопанското производство и материалното и културното благосъстояние на трудещите се селяни. Пресметнато е, че те ще увеличат доходите на нашето село през следващата година с около 700 милиона лева. Такава помощ на трудещите се селяни не е могла и не може да окаже никоя друга власт освен нашата, народната власт, чиято политика е пронизана дълбоко от грижите към народа, към трудещите се от градове и села. (Ръкопляскания)

Другари и другарки народни представители! Задачите, които партията и правителството поставят пред селското стопанство за 1957 г., са задачи реални, задачи, които са изпълними и могат да станат дела. И те ще станат дела. В това ние сме убедени, в това е убеден и нашият народ, който взе широко участие в обсъждането и изработването на разисквания днес проект.

Ние имаме всичките условия да получим високи добиви, да произведем повече животински продукти. Най-здравата гаранция за това е нашият възмъжал и укрепнал кооперативен строй — строй, който се вкорени в бита и в живота на нашите селяни. Враговете на българския народ съскат злобно срещу нашите кооперативни стопанства, беснеят срещу новия социалистически път, по който върви нашето село. Но техният вой не може да смути нашите селяни. В трудово-кооперативните земеделски стопанства и ДЗС сега е обединена 79% от обработваемата земя. В зърнените и равнинните райони на страната кооперирането е почти завършено.

В помощ на кооператорите държавата организира 184 машинно-тракторни станции, съоръжени с първокласна техника. Машинно-тракторните станции разполагат общо с 24 600 трактора, приравнени към 15 к. с., и 4100 комбайна. Броят на камионите в селското стопанство нарасна на 4670. Силата и размерите на механизацията в нашето селско сто-

панство могат да бъдат видени само от този факт: докато през 1952 г. извършената от МТС работа на трудово-кооперативните земеделски стопанства се е равнявала на 39,8 милиона декара мека оран, то през 1956 г. този обем нарасна на 90 милиона декара.

Големи са успехите, които постигнахме и в областта на мелиоративното дело. От 2 000 000 декара, колкото бяха през 1952 г., поливните площи ще нарастнат през 1957 г. на около 4 000 000 декара. Изградени са вече над 800 микроязовира и водоеми в ТКЗС.

Грижите на народната власт за непрекъснатото подобряване на материално-техническата база на селското стопанство ще продължат и занапред. Предвидено е през 1957 г. машинно-тракторният парк да нарасне на около 26 000 трактора, приравнени към 15 к. с., или ще надхвърли предвиденото по Директивата на втория петгодишен план с около 2400 трактора. За нуждите на селското стопанство ще бъдат осигурени над 240 000 тона изкуствени торове или с около 65 000 тона повече от тази година.

Такива са в общи линии мероприятията, които народната власт предприе и предприема за развитие на селското стопанство.

Няма съмнение, че партията и правителството ще продължават да провеждат мероприятия, насочени към по-голямото възможване и издигане на нашето село. Естествено е обаче, че това ще става на базата на по-нататъшното увеличение на селскостопанското производство. С това, което бе направено досега, може да се смята, че въпросът за изкупните цени на селскостопанските произведения в основни линии е вече решен. Държавата направи каквото беше по нейните сили и възможности.

Следователно по-нататъшното увеличаване на доходите на селските стопани трябва да се търси единствено по пътя на увеличаване добивите в земеделието и продуктивността в животновъдството, по пътя и на намаляване производствените разходи.

Ето защо главната задача, към която трябва да съсредоточат вниманието си трудещите се селяни сега, е упорит труд за повишаване добивите и увеличаване продуктивността на животновъдството.

Трябва да кажем съвсем открито — достигнатите успехи са далеч недостатъчни в сравнение с възможностите, които имаме. Родината иска от селското стопанство повече продукти, за да се подобри още повече снабдяването на населението, да се увеличи износът на грозде, плодове, зеленчуци, консерви, яйца и други селскостопански произведения.

Използувани ли са всички резерви за повишаване на селскостопанското производство? Не! Все още в много коо-

перативни стопанства и машинно-тракторни станции съществуват редица организационни и производствени слабости, които трябва обязательно да бъдат ликвидирани. Не може да се търпят грешките на ония околийски и местни ръководители, които спъват инициативата на кооператорите. Партията и правителството подобриха начина на планиране, създадоха достатъчно стимули за подем във всички отрасли на селското стопанство. Сега всяка педя земя трябва да се използва рационално. Във всяка ферма трябва да се получава висока продукция, а това ще стане, когато из корен се изтръгнат грешките, които допускат ръководителите на стопанствата.

На всеки блок се изисква да бъде прилагана такава агротехника, която е най-подходяща за местните почвени и климатически условия. Онзи, който прилага шаблонно агротехниката, е враг на високите добиви.

Ние сме свидетели, че през тази година, въпреки лошите климатически условия, редица кооперативни стопанства постигнаха значителни успехи. Ако се вникне сериозно в работата на тези стопанства, ще се види, че те упорито са прилагали прогресивните агротехнически мероприятия, борили са се мъжки с трудностите и са ги преодолявали.

Неотдавна в Централния комитет на партията се състоя съвещание с ръководителите на първенците ТКЗС. Там другарите подробно разказаха за своите успехи. И какво пролича от техните разкази? Постиганията им не са случайни, не са плод на някакви изключителни климатични, почвени или други условия, а единствено плод на разумното използване на творческата активност и инициатива на кооператорите, на уелото ръководство, на добрата организация на труда. Броят на такива стопанства не е малък и изучаването и прилагането на техния опит е една сериозна задача. Опитът на първенците е огромно богатство, голям резерв за увеличаване на добивите. Този опит трябва да се популяризира, да стане достояние за всички кооператори. Досега от околийските и окръжните народни съвети в тази насока не е извършена кой знае каква работа. През зимата е много удачно да се организира изучаване на място на този опит, да се вникне в същността на деловите мероприятия, които първенците ТКЗС са приложили през последните години. От това ще има голяма полза. Не бива повече да се търпи да има кооперативни стопанства с нисък трудовен. При условията, които се създадоха за развитието на кооперативния строй, това е недопустимо. Изостаналите стопанства трябва да се равняват на първенците.

Още сериозни са слабостите и в МТС. Главната слабост е лошото качество на полските работи. У редица ръководители на МТС има стремеж само към количествено изпълне-

ние и преизпълнение на плановете, без да се държи сметка на качеството. Това се допуска при оранта, при сеитбата, при окопаване, при прибиране на реколтата. Срещу тази слабост трябва да се води борба. Качеството на полските работи трябва да стане насъщна задача на всички колективи на МТС — от директора до тракториста и комбайнера. Ръководителите на ТКЗС, бригадирите и кооператорите в никакъв случай не трябва да се примиряват с лошокачествената работа на МТС и с общи усилия трябва да превъзмогнат тази слабост. За нарушаване на договорните задължения, за лошокачествената работа трябва да се търси строга отговорност.

Друга съществена причина за получаването на ниски добиви е значителното изоставане на торенето на нашите почви. Според предварителното проучване, с употребения оборски тор, минерални торове и кореновите остатъци на бобовите растения се осигурява едва 40 на сто от необходимия азот за растенията, 18 на сто от фосфора и 40 на сто от калия. Съобразявайки се с това положение, партията и правителството взеха необходимите мерки за удвояване производството на Химкомбината и за построяване на два нови завода — един за фосфорни и един за азотни торове, за да може след 1960 г. нашата страна да има над 700 000 тона минерални торове. Но трябва да се изтъкне, че с постоянното увеличаване на минералните торове значението на оборския тор няма да се намали. На основата на торенето с оборски тор се създават условия и за внасяне на по-големи количества минерални торове. Не е необходимо тук да убеждаваме някого в това. Но трябва да се каже, че редица ТКЗС и частни стопанства разпиляват оборския тор, не го съхраняват правилно и селското стопанство губи ежегодно естествени торове, равняващи се по азотно съдържание на около 60 000 тона амониева селитра.

Борбата за увеличаване, опазване и най-пълно използване на оборския тор е също насъщна задача за увеличение на добивите. Всяко ТКЗС трябва да си построи достатъчно торища. През зимните месеци оборският тор трябва да бъде изкаран на полето. В тази работа дейно участие трябва да вземат МТС.

Сега се разработват проектопланове на ТКЗС, сключват се договорите между МТС и ТКЗС, предстои и приемането им от общите събрания на кооператорите. При обсъждането на тези планове и договори трябва да се направи сериозна оценка на изминатия път от всяко стопанство. В съответствие с мероприятията на партията и правителството и техните препоръки, във всеки кооператив трябва да се разкрият и ликвидират съществуващите слабости. Планът на всеки кооператив трябва да обедини усилията на кооператорите и кооператорките, да изразява техния творчески

устрем и възможности за получаване на по-високи добиви, на повече доходи. Особено внимание трябва да се отдели за развитието на зеленчукопроизводството и увеличаване на производството на ран зеленчук, за засаждането на нови лозя, на нови овощни градини. За лозови и овощни насаждения следва най-рационално да се използват всички подходящи стръмни места, каквито има в много райони, но са изоставени и пустеят. Трябва да се планират и развиват интензивните култури, защото за тях има прекрасни почвени и климатични условия и сигурен пазар в чужбина.

Сериозно внимание заслужава въпросът за подобряване на нашето овцевъдство. В кооперативните стопанства овцевъдството още не е добре развито. Сега ние получаваме малко по количество и недоброкачествена груба вълна. Затова усилията трябва да бъдат насочени към подобряване на стадата, за да се подобри и качеството и увеличи количеството на вълната. С постановлението от 7 юли т. г. партията и правителството рязко повишиха цената на мериносовата и полумериносовата вълна. Премахната е и прогресията при определянето на държавните доставки вълна. Освободени са от доставка овцете, оставени в лична собственост на кооператорите. Разрешено е с 50% от горите паша на овцете. Следователно създадени са необходимите предпоставки за подем на нашето овцевъдство. Необходимо е всяко ТКЗС и ДЗС да определи насоката на своето овцевъдство, да използва за осеменяване на овцете висококачествени мериносови разплодници, да подобри храненето на стадата, за да може в близко време не да внасяме, както сега, а да изнасяме качествена вълна или платове.

Проектопланът за 1957 г. поставя сериозни задачи и за значително увеличение производството на месо. Тази задача ще се реши главно чрез бързото разширяване на свинеутояването в ТКЗС. Има благоприятни условия за това. Дадено е право на ТКЗС да заменят държавните зърнодоставки и натуралното заплащане със свинско и говеждо месо. Голяма изгода имат от това кооператорите — хем получават по-големи парични доходи от месо, хем отчитат значително по-големи количества доставки с 1 кг месо.

Като се има предвид, че с 1 кг свинско месо се отчитат 7 кг царевича, а за производството на това месо се изразходват не повече от 5 кг царевича, в ТКЗС остават големи количества царевича, които, трансформирани в животински продукти, носят значително увеличение на паричното възнаграждение на трудовеня. Например Врачански окръг има да предава за 1956 г. около 24 хиляди тона царевича държавна доставка, от които срещу обмяна със свинско месо — 16 500 тона. При положение, че ТКЗС в този окръг издължат 16 500 тона царевича само със свинско месо, те ще получат

допълнително паричен доход около 15 милиона лева.

В нашата страна свинеуговяването трябва да стане един от най-развитите клонове на животновъдството. Но ТКЗС час по-скоро трябва да скъсат с вредната практика да продават малките прасета, а да ги оставят във фермите си и да ги залагат за уговяване.

Другарки и другари народни представители! Такива са главните задачи на нашето селско стопанство през следващата година. С тяхното изпълнение трябва да се заловим още от първия ден на годината.

Никой не бива да забравя, че сега успехът в селското стопанство зависи изключително от умението ни правилно да организираме работата, да използваме всички предпоставки, които партията и правителството създадоха за повишаване на производството. Държавата направи твърде много. Какви ще бъдат занаят предходите на кооперативите и успехите на целокупното наше селско стопанство сега зависи от селските труженици, от умението да се оглавят и ръководят правилно техните стремежи за увеличаване на добивите и доходите.

В социалистическото преустройство на селското стопанство ние постигнахме значителни успехи. Животът из нашите села ден из ден се подобрява. Това е крупен радостен факт, който виждат и чувствуват най-добре самите кооператори и кооператорки, самите трудещи се селяни. В живота на нашето село стана истинска революция. Издигна се благосъстоянието и културата на трудовите хора. Без селските чорбаджии, бедните и средните селяни, ръководени от народната власт, успяха за исторически кратък срок да скъсат с мизерията и невежеството, в които тънеха при условията на империалистическата робия и капиталистическата експлоатация. Кооперативният строй възроди и възражда нашето село, Такъв размах на строителство, такова увеличение на потреблението от нашия селянин, такова издигане на културата му никога не е имало.

Преди няколко дни бях в с. Генерал Николаево, Пловдивско. Там на митинга при откриването на физкултурния стадион председателят на обединения ТКЗС докладва, че само през настоящата 1956 г. в селото са построени 300 нови къщи на кооператори, и то не какви да е къщи, а прекрасни домове.

Председател на Министерския съвет Антон Югов: Вили!

Георги Трайков: Да, като вили. И това не е само в Генерал Николаево. Навред из нашите села изникват не само новите стопански дворове на ТКЗС, но хиляди и хиляди нови къщи. За три години — от 1953 г. до 1955 г. — както подчерта вчера в своя доклад др. Георги Чанков, са построени около 25 400 нови къщи с повече от 1 700 000 кв. м жилищна площ.

Българският народ е горд от своите успехи в социалистическото преустройство на селското стопанство. На тези успехи законно се радва не само нашият народ. На тях се радват и братските народи от социалистическите страни, многобройните приятели на България в чужбина, защото това са успехи на мира, на мирното творчество, защото са успехи на социализма.

Враговете на българския народ, заклетни реакционери, жалките отрепки на миналото не могат да се поберат в кожите си при вида на тези огромни крачки, които направи нашата страна напред за сравнително кратък период. И те сега съскат от злоба по микрофоните на чуждите радиостанции, заливат етера с клеветническа и провокационна пропаганда срещу нашата възродена татковина.

Много мастило и много хартия изхабиха реакционните драскачи на Запад, за да дезинформират обществеността във връзка с положението в нашата страна. В това отношение като че ли най-добре се специализираха някои реакционни журналисти от нашите южни съседки. В турския и гръцкия реакционен печат напоследък се появиха най-фантастични съобщения. Редица турски вестници, а от тях вече и целият реакционен печат пуснаха в обръщение гнусната измислица и дръзката лъжа за смутове в селата, за въстания из градовете, за безредици, при които са паднали убити войници и селяни. И като венец на всичко — тенденциозната провокация, че из градовете на България патруирали съветски танкове.

Лъжата и преднамереността на тези провокационни съобщения са съвсем явни. В такива случаи нашият народ казва: „Гладна кокошка просо сънува“. Ще им се на реакционерите в нашата страна да станат бунтове и въстания. За нас не е тайна това, че те страстно желаят безредиците и кръвопролитията. За нас не е тайна и това, че те желаят да бъде върнато колелото на историята назад, за да могат отново да установят своето господство. Това обаче никога не ще им се удаде.

За да разберете колко дръзки, колко нагли и безочливи са в своята пропаганда и в своята клеветническа кампания реакционните среди, позволете ми да ви съобщя само следния факт, предаден ни по-рано, ни по-късно, а вчера от радио Париж в деня, в който ние заедно с вас заседавахме тук в тази сграда.

Какво съобщава радио Париж? — „Според цариградския в. „Тержуман“ на 26 т. м. трима български депутати са били убити при опит да преминат турската граница. (С м я х) Според същия вестник преди известно време един депутат е преминал в Турция. Името му не се съобщава.“ (О ж и в л е н и е)

Другари! Има ли четири опразнени банки в тази зала? Кой са убитите от нас и кой е избягалият? Както виждаме, всички сме си живи и здрави, чакаме с нетърпение Новата година да опитаме прасенцето, да пийнем сунгурларското, гъмзата, а който може да намери и мелнишкото, за което благоевградци казват, че било толкова гъсто, че се реже с нож! (Оживление)

Председателстващ Николай Георгиев: И сунгурларското не е лошо!

Георги Трайков: И сунгурларското не е лошо!

Такива достоверни информации и телеграми калъпят мрачните рицари на лъжата и измамата, на демагогията и провокацията. Такъв е моралът на империалистическата пропаганда, такъв е ликът на нейните оръженосци. Господата от Турция и от другите вражески централи, които с такава лекота обявяват въстания и безредици, убиват депутати и мирни граждани, могат да дойдат и на място да проверят това, както ги покани вчера др. Чанков. Нека заповяда в нашата страна Йозтеп ага, който от Одрин калъпти съобщенията за положението у нас. Ние сме готови да го разведем навсякъде из нашата Родина, да види с очите си онова, което става у нас, в нашите домове. Ние от нищо не се страхуваме, а, напротив, гордеем се с онова, което е направено за кратко време.

Председател на Министерския съвет Антон Югов: Ще им покажем и хубавото, и лошото!

Георги Трайков: Вместо да наблюдава Йозтеп ага от минарето на одринската джамия, нека дойде и се разходи из улиците на София, Пловдив и Варна, да посети кооперативните стопанства, за да почувствува пулса и силата на нашия социалистически живот.

Ние си даваме ясна сметка кое кара господата от Запад да вият от злоба и да проливат лицемерни сълзи. Тях ги плаши, смущава ги, сън не им дава ярко проявеното единство и сплотеност на нашия народ около партията и правителството — единство, в което се разбиват пъклените им намерения и планове.

Международните реакционери реват против правилната политика на Комунистическата партия и народното правителство. Те хулят дружбата със Съветския съюз, това велико достойние на българския народ. Вражеската пропаганда се опитва чрез измами и лъжи да създава недоверие у нашия народ по отношение на великия Съветски съюз. Тя стига дотам да твърди безочливо, че ние храним Съветския съюз, че там изнасяме хляб.

На тези господа трябва открито да се каже, че техните измислици няма да хванат дикиш у нас. Нашият народ знае, че не веднаж и не по един повод Съветският съюз ни е помагал. Съветският съюз и тази година ни помогна да преодолеем трудностите с изхранването на населението във връзка с лошата реколта. Може ли разумен човек да повярва на измислиците на нашите врагове, че ние изнасяме храни за Съветския съюз, като се има предвид, че само свръхплановото производство на пшеница за 1956 г. във великата социалистическа страна надхвърля повече от пет пъти цялата наша пшенична реколта! (Ръкопляскания)

Враговете интригуват: индустриалните произведения, които нашата страна купува от Съветския съюз, били доставени на неизгодни за нас цени, машините били лошокачествени. Вчера тук от тази трибуна др. Чанков даде конкретни и убедителни примери за огромната икономическа изгода, която има нашата страна от търговията със Съветския съюз и народнодемократичните страни. Аргументираните съюстави на цените, по които ние купуваме редица индустриални произведения от Съветския съюз, и цените, по които тези произведения ни се предлагат от капиталистическите страни, не се нуждаят от никакъв коментар и от никакво допълнение. Те говорят достатъчно красноречиво, достатъчно силно.

Колкото се отнася до качеството на съветските стоки, позволете ми да ви припомня само това. Кой от вас, депутатите, не е звънял в Министерския съвет, за да иска да бъдат доставени за стопанствата в района му камioni, и то непременно съветски камисни. „Молотовка“ всички искат да им се достави. Защо искате „Молотовка“? Защото са и най-качествени, и най-евтини. За качеството на съветските машини имат думата трудещите се, които работят непосредствено с тях. Трудещите се враговете не могат да ги измамят.

Такава е истината за нашите търговски отношения със Съветския съюз.

На враговете на нашата социалистическа родина, на международните реакционери ние знаем, че дружбата ни със Съветския съюз не се харесва. На тях обаче ние можем гордо да заявим, че дружбата ни със Съветския съюз е крепка и нерушима и няма сила на земята, която би могла да отслаби нашите братски отношения, нашата взаимна любов. (Ръкопляскания)

Най-малко това могат да направят провокационните бръщолевения и измислици на западната пропаганда. Съветският съюз е наш освободител, наш приятел и другар по пътя ни към социализма. Съветският съюз бди над нашата независимост, бди над нашия национален прогрес, над нашия ход

към щастливото социалистическо бъдеще. (Ръкопляскания)

На онези, които бълнуват за „смутове“ и „безредици“ в нашата страна, може открито да им се каже, че сега морално-политическото единство на народа ни в редовете на славния Отечествен фронт е по-здраво и по-крепко от всякога. Не смутове и безредици стават сега в нашата страна, а митинги и манифестации, на които трудовият български народ изразява горещата си любов и преданост към славната Българска комунистическа партия, към Отечествения фронт, към народното правителство.

Сега из цялата страна стари комунисти и стари сдружени земеделци се събират, за да споделят спомени за миналото, да се порадват на настоящото. На тези срещи калените в множество битки с врага патриоти си дават тържествено обещание да не позволят никога и за нищо на света да се върне черното буржоазно-фашистко минало. Братството и единната борба на комунисти и сдружени земеделци намира сега израз в общата работа в строителството на социализма.

Каквито и щат клевети и хули да сеят враговете, каквито и щат опити да правят империалистите, каквито и щат послания да отправят папи, кардинали, аденауеровци, лисинмановци и други заклетни врагове на свободата и прогреса, нашият народ върви и ще върви смело по пътя на социализма, сплотен в славния Отечествен фронт и воден от Комунистическата партия. (Продължителни ръкопляскания)

Отечественият фронт е символ на осъщественото народно единство. Българската комунистическа партия е мъдър кормчия на родния кораб, а дружбата ни със Съветския съюз е опора на нашия социалистически възход. (Ръкопляскания)

Несмушаван от нищо и от никого, българският народ, застанал здраво в лагера на мира, демокрацията и социализма начело със Съветския съюз, заедно с Китайската народна република и другите народнодемократични страни, ще върви смело напред по пътя на осигуряване на траен мир и сигурност в света. Нашият народ ще претворява в дела начертанията на плановете, ще изпълнява поставените пред него задачи, защото те са от негов интерес, от интерес на нашата скъпа Родина.

Приемайки проектоплана за 1957 г., ние сме уверени, че този план ще мобилизира изцяло силите на нашия народ. Набелязаните мероприятия през следващата година ще бъдат превърнати в дела. А това е най-солидната гаранция за нашите още по-големи успехи в строителството на социализма в нашата Родина. (Продължителни ръкопляскания)

Председателстващ Николай Георгиев: Давам думата на народния представител др. Младен Стоянов.

Младен Стоянов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Ние вчера изслушахме с голямо внимание и продължително ръкопляскахме на изложението на др. Георги Чанков. Изказванията днес на др. Райко Дамянов и на др. Георги Трайков допълниха изложението на др. Георги Чанков. Желателно е повече народни представители да се изкажат във връзка със законопроекта за народностопанския план за идущата година. Това е, другари, необходимо, за да се изяснят и осветлят от всички страни всички въпроси на народностопанския план за идущата година.

Безспорно, че внесеният от правителството законопроект за народностопанския план за 1957 г. за разглеждане и одобрение от Народното събрание стана с известно закъснение. Това обаче се дължи на причини във връзка с последните постановления на правителството и на партията, целящи чувствително подобрение на материалното и културното положение на трудещите се, главно на работническата класа и селяните, съгласно Априлските решения на Централния комитет на партията.

Аз искам да се спра главно по някои въпроси на промишлеността и по-специално на въпросите за увеличение на производителността на труда и снижение себестойността на продукцията.

Не само изпълнението, но и преизпълнението на стопанския план през идущата година е абсолютно необходимо и наложително. Изпълнението и преизпълнението на плана за промишлеността трябва да бъде не само обемно, но особено е важно изпълнението и преизпълнението на двата най-важни показатели — производителността на труда и снижение на себестойността, в които показатели трябва да се включи и качеството на продукцията — защото евтина стока, а лошокачествена, означава на дело скъпа стока, висока себестойност, означава намаление на реалната заплата и дохода на трудещите се.

Изпълнението и преизпълнението на плана по промишлеността е наложително поради това, че през последната година и половина трудещите се от градовете и селата по силата на постановленията във връзка с Априлските решения на Централния комитет на партията получиха над 2 милиарда лева допълнителен доход. А това ще рече, че на пазара трябва да се появят повече стоки за народно потребление, по-голям асортимент. Изпълнението и преизпълнението на плана по двата най-важни показатели — повишаване

производителността на труда и снижение себестойността — се налага със желязна необходимост, понеже по този път главно се набират средства за натрупване, за капиталовложения, за разширено възпроизводство.

Другари, понеже аз тук споменах думата селяни и поради това, че се налага да спомена тази дума още два-три пъти, искам да направя, тъй да се каже, превод на тази дума специално за преводачите и за вестникарите, в това число и за тези от „Земеделско знаме“. „Селяни“ това е същото, което те пишат „селячество“. За да не си служат те с речник, а да знаят какво значи това „селяни“, затова правя този превод специално за тях. (О ж и в л е н и е)

Изпълнението и преизпълнението на плана за селското стопанство също така е наложително не само за това, че е крайно време да се оправдаят големите капиталовложения, които народната власт даде през последните години на селското стопанство — язовири, напоителни системи, механизация, наши и външни химически торове и пр., но това е необходимо за задоволяване нарасналите нужди, заедно с нарасналите доходи и на градското и на селското население от хляб, месо, мляко, олио, захар, плодове и пр.; това е необходимо за задоволяване нарасналите нужди от селскостопански суровини за промишлеността — памук, вълна, кожи, лен, коноп и др.; но това се налага още и от обстоятелството, че през идущата година ние сме длъжни да върнем на Съветския съюз взаимнопомощта от пшеница, която получихме от него тази година.

Другари и другарки народни представители! Икономическото изграждане основните на социализма у нас започна едва от 1948 г., т. е. след национализацията на експлоататорската частна собственост на средствата за производство. За този къс исторически срок в областта на индустриализацията при наличието на голямата братска и безкористна помощ на Съветския съюз и със съдействието на другите братски социалистически страни, нашата страна достигна такива успехи, които буржоазна България не може да постигне за 70 години. В буржоазна България нямаше тежка промишленост — ако не се смятат мини „Перник“ и циментовият завод на гара Батановци, който бе предприет с белгийски капитал — нямаше черна и цветна металургия, машиностроене, електропромишленост. Каменни въглища и електроенергия се добиваха в мизерни количества. Нямаше тежка химия, нямаше язовири, нямаше Димитровград, Рудозем, нямаше Мадан, нямаше днешният индустриален Кърджали, нямаше нефт в България.

В буржоазна България леката промишленост бе нещо дребно, разпокъсано и зависещо от чуждестранния капитал.

В буржоазна България селското стопанство бе дребно, зависимо от търговския капитал и лихваря, от селския търговец и кръчмар.

Ние всички днес мъчно можем да си представим днешна социалистическа България без трудово-земеделските кооперативни стопанства с техните необятни блокове, по които се движат трактори, комбайни и десетки други машини; мъчно можем да си представим нашето село без неговите модерни кооперативни стопански дворове и постройки, без читалищата, без клубовете, агрономите, без бригадите на полето и техните песни; нам сега ни е трудно да си представим днешна България без новите градове: Димитровград, Мадан и Рудозем, без индустриалния гр. Кърджали, без заводите „Г. Димитров“ в Русе, „Ленин“ край Димитрово, „Химкомбината“, „Оловно-цинковия завод“ и много други модерни заводи, мините, нефтодобива, без язовирите: „Васил Коларов“, „Сталин“, „Георги Димитров“, „Ал. Стамболийски“ и редицата електростанции към тях. Ще минат още година-две и ще бъде завършен Баташкият водносиллов път, който по обем на извършената работа, трудност на условията за работа, мащаби на строителството и очаквания икономически ефект от електрическа енергия и резултатите от напояването на Пловдивското поле не може да не радва, възхити и трогне сърцето на всеки български патриот — работник и селянин, трябва да се каже, другари — с изключение на поетите, художниците и писателите. Поради тънкостта на техния занаят трудно и опасно е да се влиза в тунелите и каверните на бъдещите подземни електростанции, понеже трябва да се гази във вода, в шията също тече вода, често пъти падат камъчета и там се случват разни други неприятности. (С м я х)

Резултатите от социалистическата индустриализация на нашата страна са налице. Те са ясни, убедителни и неопровержими. Те са неопровержими даже и за папата, който като „божи наместник“ за католиците на земята по случай Коледа отпрати още едно проклятие срещу комунистите и призова, но не бога на небето, а земните империалисти и черни реакционери да помогнат за възстановяването властта на чоките и капиталистите в Унгария.

Дали дадена страна икономически отива напред или назад, това най-добре се вижда колко от дадено производство продукцията се пада на глава от населението. Ако направим сравнение за 1939 и 1957 г. — това, което се предвижда по обсъждания от нас план, за някои важни промишлени производства се получава следното на глава от населението:

Електроенергия в киловатчаса за 1939 г. — 42, за 1957 г. — 351; въглища в килограми за 1939 г. — 351,3 за 1957 г. — 1416; руди — черни и цветни метали — за 1939 г. —

4 кг, а за идущата година — 375 кг; цимент в килограми за 1939 г. — 35,8, за идущата година — 110,8, зеленчукови консерви за 1939 г. — 0,6 кг, за идущата година — 27 кг; памучни тъкани в метри за 1939 г. — 5,4, а за идущата — 19,2; вълнени тъкани в метри за 1939 г. — 0,8, за идущата година — 1,6; захар в килограми за 1939 г. 4, за идущата година 14,7; месо в килограми за 1939 г. 9, за идущата година 13,5 и т. н.

Другари народни представители! Тоя безспорен успех в индустриализацията на страната е дело на нашия трудещ се народ от градове и села. Тоя безспорен успех се дължи на братската помощ на Съветския съюз и правилната политика на Комунистическата партия и народното правителство.

Ние сме длъжни още дълго време да правим сравнение между това, което е днес, това, което ще бъде утре, и онова, което беше преди 9 септември 1944 г., понеже тая част от нашето население, което сега е на 25, 26 години, едва може да си спомни за капиталистическата експлоатация, за фашисткия безправен за трудещите се режим и бедността на страната. Родените пък 5—6 години преди 9 септември 1944 г. не могат да имат никаква представа за черното минало и те го узнават постепенно от историята, литературата и науката, така както ние от тях знаем, че турците са клали, мъчили и подтискали българския народ цели пет века; така както ние знаем от историята и литературата, че американският капитализъм и неговата демокрация — сега прераснали в империализъм и най-свирепа черна реакция — са били изградени върху костите на милиони беззащитни индианци, земите, мините и имотите на които са били най-разбойнически заграбени; били са изградени посредством търговията с африканските негри и върху костите на десетките милиони африкански негри — роби в Америка; върху безграничната експлоатация на европейските разорени селяни и занаятчии, преселници по онова време в Америка.

В изграждането на нашата индустриализация на сегашното ѝ равнище взеха участие и работническата класа със своя героичен труд и селяните — кооператори и частни стопани, чрез държавните доставки. Всеки трудещ се селянин, който е дал държавни доставки даже един килограм вълна, един килограм мляко, една кошница грозде, едни дисаги жито, има напълно морално право да каже, че в построяването на Димитровград, Мадан, Рудозем, Баташкия водноспителен път, Металургичния завод „Ленин“ и т. н. и т. н. и той има дял, със своя труд косвено е участвувал в индустриализацията на страната. Достигнатото вече равнище на индустриализацията на страната даде възможност на Централния комитет на партията и правителството да решат премахване

на задължителните държавни доставки на редица селскостопански произведения, а балканските райони се освободиха от всички доставки, с изключение засега на овчето мляко и вълната.

През последните години промишлеността общо взето изпълнява своите планове. Така, през 1955 г. планът за общата продукция беше изпълнен 104,5%. Очаква се известно преизпълнение на плана по общата промишлена продукция и за 1956 г. Трябва обаче да се подчертае, че зад общото изпълнение се скриват провалите по изпълнението на плановете на отделните предприятия. По тая причина народното стопанство не получава за десетки милиони лева продукция, получената продукция се оскъпява, а държавният бюджет не получава десетки милиони лева приходи. А това води до намаляване на капиталовложенията, до ограничаване средствата за културно-битовите нужди на населението.

Ако това положение досега се е търпяло, отсега нататък това става абсолютно невъзможно. Планът е закон и той еднакво важи и е задължителен за всички предприятия, за всички ръководители. Който става причина да не се изпълнява народностопанският план даже и от едно предприятие, даже и по един показател, занапред от него трябва да се търси и морална, и материална, и строга служебна отговорност. Такъв гражданин и стопански ръководител става причина да се спъва непрекъснатото повишаване на народното благополучие и щастие.

Свършено основателно ще бъде, ако занапред се създаде такова положение, че плановите органи — отгоре до долу — да отговарят за изпълнението на плановете, които те са подработвали. Това ще даде възможност по-скоро да се забележат грешките при планирането и да се заемат своевременно за тяхната корекция, а не да се чака да изтече едно-две-три тримесечия, цялата година и тогава само да се събират горчивите плодове от лошото планиране.

Какво значи лошо и погрешно планиране през 1956 г., това най-добре ще го запомнят машиностроителите и работниците от „Елпром“ и др. Може да се планира само в ценно изражение продукция, например като производство на ръчни тухли, камъни, пясък, но е съвсем немислимо да се планират за стотици милиони лева машини, без да се знае какви ще бъдат те, какви материали ще са нужни, без да има за тия машини каквито и да са чертежи, без да се знае купувачът им.

Справедливостта изисква обаче да признаем, че това не бе грешка само на Плановата комисия, а беше наша обща грешка, на нас, народните представители, които одобрихме и узаконихме това положение миналата година. •

Проектот планът за републиканската промишленост за 1957 г. предвижда увеличение производителността на труда едва с 1,7%, за транспорта — 3,2%, за строително-монтажните работи — със 7,4%.

При наличието на огромните вътрешни резерви и възможности на предприятията това увеличение на производителността на труда не представлява голяма трудност за неговото изпълнение.

Кои са главните фактори за увеличение производителността на труда в промишлеността?

Първо, това е използване докрай наличната техника и нейното непрекъснато усъвършенстване.

Второ — добрата организация на работата — правилно разместване на работната ръка, осигуряване работното място на работника, ритмично снабдяване с материали, вътрешен транспорт, трудова дисциплина и пр.

Трето — повишаване квалификацията на кадрите. Използването на машините в производителността е още крайно незадоволително, а грижите за тяхното опазване са още слаби.

Освен че слабо се използват въведените в експлоатация машини, в редица ведомства стотици, хиляди полугодни, напълно годни и съвсем нови машини с месеци и години лежат на склад, а някои от тях са и под открито небе. Тия машини представляват огромен замразен капитал, който обеднява вместо да обогатява нашата страна, вместо да увеличава производителността на труда.

Комисията за държавен контрол неотдавна извърши проверка в системата на минните управления и намери много машини на склад, които не се използват. На народното стопанство тези машини струват десетки милиони лева. Оказало се, че не малко от тези машини са съвсем нови, но не са нужни в тези две управления.

Пита се, как е могло да се търпи това положение? Отговорът е ясен: липса на чувство на държавническо, партийно и обществено отношение на ръководителите на Управление „Въглища“, Управление „Руди и металургия“ и Управление „Горубсо“, които поръчват ненужни машини, а след това ги държат в складовете на предприятията. Причина обективно е недържавническо, непартийно отношение към народната собственост от страна на директорите, главните инженери, партийните и профсъюзните ръководства на мините, градските, околийските и окръжните комитети на партията, на територията на които се намират залежали тия машини, които не са колички и ръчни точила, а са парни, дизелови и електрически локомотиви, електромотори, двигатели с вътрешно горене, товарачни машини, помпи, вентилатори, подвижни електростанции и други такива.

Но не само в системата на тежката промишленост стават тия работи. В текстилната фабрика „Георги Димитров“ в София още през 1952 г. е била доставена от Франция една скробачна машина за 587 000 лв., която се оказала ненужна чак след като била монтирана във фабриката; на фабрика „Сила“ в гр. Пазарджик е доставена преди година и половина 198-тонна преса, която дълго време бе неизползвана.

А как се използва техниката в производството? В каменовъглената промишленост багерите в откритите рудници през 1955 г. са използвани едва 80%, през същата година комбайните „Донбас“ са изкопали само 34,6% от запланиваните им въглища и през цялата година те не са дали на страната 315 334 тона въглища от запланираното им количество, което значи, че с толкова тонове въглища е намалена производителността на труда.

Използването на подкопните машини е още по-лошо.

В системата на „Елпром“ през 1955 г. 573 от основните машини са работили само на една смяна, 325 машини — на две смени и само 31 машини — на три смени.

В Слаботокровия завод „Ворошилов“ в София 257 основни машини през м. юни т. г. са били използвани едва 30,4% от възможното време, но въпреки това заводът си е изпълнил плана за този месец, което ще рече, че е имал силно занижен план. За същото време в Силнотокровия завод „Васил Коларов“ използването на 95 основни машини е било едва 18%.

В промишлеността на транспорта през 1955 г. с изключение на винторезните струтове, които са работили на смяна и половина, всички останали основни машини са работили на една смяна.

В отраслите на леката промишленост машините също не се използват до крайната възможност. Във фабрика „Станке Димитров“ в гр. Мездра през 1955 г. автоматичните станове са използвани едва 61,8%, докато фабрика „Васил Коларов“ в Габрово е използвала обикновените си станове 74%. Ако всички памучни и вълнени фабрики през 1955 г. бяха работили като „Васил Коларов“ в Габрово, те щяха да дадат на страната допълнително 11 милиона метра памучни и един милион вълнени тъкани. Ето къде се крият възможностите за увеличаване производителността на труда — преди всичко по пътя на използване на съществуващото оборудване.

Увеличението на производителността на труда в памучната индустрия може да скочи нагоре, ако се използва ширината на станове, която е 126,5 сантиметра, но се използва само 85 сантиметра. От това страната и производителността на труда на работниците от тая индустрия губят годишно 10 милиона метра памучни тъкани. Причината за не-

използуването на ширините в станове е тая, че вътрешна търговия търгува с ширини само 85 см. От проверката, която се направи и от домакини, и от шивачки, и от конфекционни работници — всички подчертават, че колкото е по-широко платното, толкова по-малък отход има и необяснимо е защо това положение у нас вече се търпи толкова години.

Лошото използване на машините и оттам ниската производителност на труда идва от много причини: излишни машини и оттам работа на една смяна, вместо на 2 и 3; лошо стопанисване на машините и оттам чести аварии, лошо качество и скъп ремонт, незапасяване с резервни части и т. н.

За останалите два основни фактора за производителността на труда — добрата организация на работата и високата делова квалификация на кадрите — няма нужда тук от тая трибуна да се говори, понеже това са въпроси съвсем ясни за всеки от нас. И въпреки яснотата им, на дело в предприятията, в главите на ръководителите на предприятията има много неясно и затова организацията на труда е още на ниско ниво. Ето например един такъв факт. В голямото наше предприятие Силнотоковия завод „Васил Коларов“ в София има 90 инженери, обаче от началниците на цехове няма нито един инженер; от пет длъжности „старши технолози“ само трима са инженери, а от шест технолози само двама са инженери; от 15 началници на участъци инженери са само 4.

Без ликвидирането на тези слабости не може да се очаква чувствително повишение на производителността на труда.

Ленин ни учи, че победата на новия строй в края на краищата зависи от успеха в производителността на труда, а не от това кой строй проклина и кой благославя папата.

Вторият решаващ показател за нашето икономическо развитие напред е себестойността и качеството на продукцията. Проектопланът предвижда за идущата година снижение на себестойността за общата промишлена продукция с 2,8%, по транспорта 1,1%, по строително-монтажните работи със 7,9%.

Тези цифри, както и онези по производителността на труда не само са изпълними, но и далеч преизпълними.

Факторите, които влияят за снижение или повишение себестойността на продукцията, са много и най-разнообразни. Те са общи за всички производства и специфични за отделни отрасли, отделно предприятие, отделен цех. Всички елементи на себестойността, които изискват заплащане на допълнителни, непредвидени по плана парични суми, увеличават себестойността и обратно, когато за различните елементи на себестойността се заплаща по-малка парична сума от предвидената по плана, имаме извънпланово снижение на себестойността.

Нека се опрем само на 3—4 фактора, влияещи за повишение или снижение себестойността на продукцията, които имат най-често място в нашите предприятия.

Икономията на материали е важно условие за снижение себестойността на продукцията.

Машиностроителният завод „Н. Вапцаров“ в гр. Плевен миналата година преразглежда нормите за материалите за направата на компресори и намери, че може да се направи икономия 266 кг метал за изработката на един компресор. Това означава по-нататък, че се икономисва труд, енергия и пр. за претъргване на тия излишни 266 кг метал.

Фабрика „Руно“ в София отчете през първото полугодие на тази година изразходвана 50 г прежда повече на 1 линеен метър плат, отколкото за същия плат изразходва прежда фабрика „Георги Димитров“ в Сливен. Само за този артикул „Руно“ е преразходвало през първото полугодие на настоящата година 11 904 кг прежда.

По причина на преразходи на спомагателни материали, недостатъчна организация на труда и т. н. през последните години себестойността на тон въглища вместо да спада, непрекъснато расте: през 1952 г. себестойността на тон въглища е била 56,45 лв., 1953 г. — 57,07 лв., 1954 г. — 67,41 лв., 1955 г. — 69,36 лв. Характерно е, че елементът „труд“ на тон въглища ежегодно се повишава и средно за Управление „Въглища“ през 1955 г. той е достигнал 23,48% в сравнение с 1952 г. Една от причините за това явление е увеличаване на спомагателните работници при намаляване броя на копачите. Елементът „спомагателни материали“ средно за управлението се е повишил през 1955 г. с 33% в сравнение с 1952 г.

Како краен резултат от лошото използване на механизацията, лошата организация на труда, преразход на спомагателни материали през 1955 г. Управление „Въглища“ не реализира планираната му печалба от 15 500 000 лв., което значи, че не са постъпили в държавния бюджет.

Бракът и лошото качество силно бият по снижение себестойността на продукцията. Мина „Георги Димитров“ през 1955 г. е понесла загуба 6 500 000 лв. за неизпълнение качеството, главно едрината на въглищата; бракуваната продукция на „Машиностроене“ през 1955 г. е възлизала на 16 000 000 лв., половината от която се пада само на леярните. Неотдавна Металургическият завод „Ленин“ при една отливка, поради невзети мерки за подготовка, загуби почти 1 000 000 лв. за няколко дни. Тази година от проверените в лабораторията на „Софенерго“ 5127 еднофазни електромотора 669 са се оказали негодни.

Изработената лошокачествена продукция често пъти се преработва втори път и с това се оскъпява. Предприятието „Георги Димитров“ в Сливен преработва десетки хиляди

метра вълнен плат. Памучната индустрия ежегодно увеличава бракуваната продукция и само за 7 месеца от тази година са бракувани 816 000 метра.

Основните причини за лошокачествената продукция идват от нарушаване на технологията и нездравата трудова дисциплина — причини от чисто субективен и организационен характер, които не изискват никакви капиталовложения за тяхното незабавно отстраняване.

И правителството, и ЦК на партията непрекъснато обръщат вниманието на ръководствата на стопанските ведомства и предприятия, че непрекъснато трябва да се подобрява организацията на труда, непрекъснато да се разкриват вътрешните резерви и да се използват те докрай. Не всеки път обаче тези апели достигат до ушите на ръководителите. Иначе как да си обясним факта, че Оловно-цинковият завод отлива блокчета, които след това предприятието „Цветмедпром“ отново прелива в по-голям формат за неговите нужди. На последното предприятие за тази двойна и излишна работа ежегодно най-официално се планират 300 000 лв. Същото става и с Оловната фабрика на гара Курило и Завод „Димитър Благоев“ в София, който също претопява блокчетата, изпратени му от Оловния завод.

Високата себестойност на продукцията идва и от големите глоби за неустойки поради лоша организация на работата, от злоупотребления във форма на надписвания на готовата продукция, от незаслужено раздаване на премии и от преки злоупотребления, от свръхнормативни запаси на материали, резервни части и готова продукция.

Каменноуглените мини, особено „Георги Димитров“ и „Марбас“, циментовите заводи „Васил Коларов“ и „Вулкан“, а също и много други предприятия на стопанските министерства плащат по десетки милиона лева глоби за ненатоварени и неразтоварени навреме вагони.

Съществуващият правилник за премиране на ръководния административен и инженерно-технически кадър има съществени пороци. Той е такъв, че по-големи премии често пъти вземат не непосредствените изпълнители на плана — инженери, техници и работници, а ръководители, които често пъти не са стъпвали в цеховете, на обектите.

Във връзка с премирането се отива често пъти и на много места към надписване на готовата продукция, показва се изкуствено изпълнение на плана, само и само да се получи премия, а на края на годината, когато предприятието завършва с дефицит, взетите по този начин премии никой не връща.

За построяването на жп. клон към разширението на ТЕЦ „Сталин“ неотдавна, под формата на предсрочно завършване

на линията, бяха раздадени на строителните ръководители 136 000 лв. премия, а на Управление „Електроизграждане“ при Министерството на електрификацията за това, че упражнявало инвеститорски контрол — 24 000 лв. Това е заобикаляне на правилника, който предвижда премия за завършване и пускане предсрочно на обекта в експлоатация. Но в случая няма нищо подобно.

За незаконно и неморално получаване на пари има най-различни форми, макар и често законно завоалирано. Така например Министерството на електрификацията е заплатило на четири художника 61 223 лв. за изработването на 23 полюея, които полюеи обаче били изработени не от тия четири художника, а от наети от тях занаятчий.

За изработването на осветлителните тела за Пловдивския хотел и почивния дом в Несебър е заплатено 78 010 лв.

Занаятчийски колектив е изработил на Министерството на тежката промишленост керамични елементи, един брой от които по калкулация струва 573.80 лв., а министерството е заплатило за тях по 2600 лв.

За керамични елементи министерствата на електрификацията, народното здраве, тежката промишленост и профсъюзите, след като са платили по най-високи разценки, платили са още 406 000 лв., с което е ощетена държавата, ощетено е народното стопанство.

Анализирането на тези сделки, извършени въз основа на специални договори, навярно ще доведе до дълга верига от „халваджии за бозаджии“.

За Управление „Електроизграждане“ при Министерството на електрификацията трябва да се съобщи и това, че преди тези премии, за които става дума по-горе, по незаконен начин по държавни цени е взело 80 тона цимент от Баташкия водносилов път за частно жилищно строителство, като за целта е постъпило, както калугерът постъпва в петък — кръщава кокошката в риба, и обявило цимента за бракуван и негоден и по този начин го прибрало.

Освен тези, така да се каже, „законни“ и косвени злоупотребления в промишлеността, не са малко и преките злоупотребления на длъжностни лица главно чрез подправка на документи.

В системата на Министерството на леката и хранителната промишленост през 1955 г. само в 25 предприятия са извършени злоупотребления, възлизали на стотици хиляди лева. В някои предприятия като: „Начо Иванов“, „Ернст Телман“, „Лиляна Димитрова“, „Малчика“ и др., за една година са извършени по няколко злоупотребления и финансови нарушения.

Може ли да се премахнат тия причини за оскъпяване на продукцията без нови капиталовложения? Всеки вижда, че

може със средствата на подбора на кадрите, възпитанието, контрола и търсене на сурова отговорност.

Силно влияние за оскъпяване на продукцията оказва и свръхнормативното запасяване с резервни части, готова продукция и др. През 1955 г. Министерството на тежката промишленост е имало такива свръхнормативни запаси за 155 000 000 лв., Министерството на леката промишленост — за 112 000 000 лв., Министерството на електрификацията — за 812 000 000 лв. и т. н. И това зло може да се премахне без капиталовложения и трябва да се премахне.

Другари и другарки народни представители! Партията и правителството отделят много грижи, внимание и средства за техническата наука. Правилно се разрасна и Академията на науките, създадоха се десетки научно-изследователски институти, лаборатории и библиотеки. Пред нашата промишленост стоят още много неразрешени задачи като: развитието на черна и цветна металургия, химическата промишленост, хранително-вкусовата промишленост, окончателното установяване профила и перспективите на нашето машиностроене, специализиране, коопериране, механизирание и постепенното автоматизиране на предприятията и на железопътния транспорт. Предстои механизирането на строителството, предстои да се заменят редица звена от съществуващата технология с по-съвършени машини, да се механизират още много ръчни работи; предстои да се построят още нови предприятия от типа на тежката промишленост. Всичко това изисква напрегатна интелектуална и физическа работа от инженерно-техническите кадри, от рационализаторите, от първенците в производството. В тая предстояща усилена работа Академията на науките и Научно-изследователските институти трябва да застанат начело на тая борба.

Време е вече нашият народ да знае за всяко научно-изследователско учреждение каква конкретна полза дава на народното стопанство. Време е вече не едно, не две, а стотици наши предприятия да излязат и публично да изкажат благодарност на това или онова научно учреждение, на този или онзи научен работник, че от тях те са получили такава и такава конкретна помощ и имат такива и такива конкретни икономически резултати. Това е необходимо да се каже от тази трибуна затова, защото нашите научно-изследователски институти дават още много малко. Тяхната работа е откъсната от производството, от предприятията и има книжен, често пъти безплоден характер.

Другари и другарки народни представители! Народно-станският план за 1957 г. е напрегнат, но напълно изпълним, понеже е реален. Трябва да се заостри вниманието на целия наш народ да се бори за неговото изпълнение и зорко да следи неговото ежедневно, седмично, месечно, тримесечно изпъл-

нение. Това се налага от желязна необходимост, другари, като се имат предвид направените разходи от държавата за повдигане материалното положение на трудещите се и като се има предвид, че и занапред трябва да се правят такива разходи.

За изпълнението на народностопанския план за 1957 г. промишлеността трябва преди всичко да се целенасочи и мобилизира енергията, съзнанието и патриотизмът на работническата класа. Това преди всичко. Но тук трябва да застанат начело партийните организации по места, окръжните, околийските, градските и районните ръководства на партията.

Извънредно много нараства и придобива извънредно голямо значение ролята на профсъюзните организации. Те трябва да се опират наистина на работнически колектив, като из неговата среда се излъчи допълнителен нов и пресен актив, без бюрократическа плесен, от първенците в производството, инженерите, техниците, рационализаторите, работниците и работничките.

Благородна и почетна е ролята на нашата работническа младеж в борбата за изпълнението на плана през идущата 1957 г. С всички сили и средства нашата работническа младеж трябва да се насочва и да ѝ се помага да овладява техниката, технологията, производствената физика и химия във всички предприятия и да се отклонява от пороците на буржоазното време: физическия и умствен мързел, суетността, алкохолизма и хулитанството.

За разлика от досегашната практика, занапред в изпълнението на плановете на отделните предприятия ще трябва да се заемат народните съвети и Отечественият фронт, независимо от това дали са на местната или републиканската промишленост отделните предприятия. По този начин борбата за изпълнение на плана на промишлеността ще стане и трябва да стане всенародно дело.

Що се касае пък до непосредствените ръководители на изпълнението на народностопанския план за 1957 г., то те трябва овреме да преустроят своята работа, да подобрят своя стил на ръководство така, че да ги свързват тясно и сърдечно с работническите колективи.

През изтеклата година Секретариатът на ЦК на Българската комунистическа партия със специално писмо до министерствата и всички партийни инстанции обърна сериозно внимание на стопанските, партийните и профсъюзните ръководства за допусканите слабости в ръководството на промишлеността, за откъсването на много места на ръководствата от работническите колективи в предприятията. Това писмо на Секретариата на ЦК сега отново трябва да се разгледа и на основата на залегналите в него принципи положения решително да се подобри ръководството на промишлеността през 1957 г.

Ние народните представители трябва да поемем голям дял отговорност за изпълнението на плановете в предприятията и селското стопанство на територията на нашите избирателни райони.

Другари! Трябва да се напомни, че през 1957 г. изтича нашият мандат и ако не се справим с тая задача, избирателите ще ни ударят здрав шамар. (С м я х)

Другари народни представители! Светът отново се залива от вълните на студената война. След разбойническото нападение над Египет и контрареволуционния бунт в Унгария империалистическият лагер начело с кралете на стоманата, петрола, каменните въглища, автомобилите и военната промишленост, включително и вечните предатели на интересите на работническата класа — водачите на II Интернационал, сега развива бясна буря в парламентите, в Организацията на обединените нации, в печата и по ефира против лагера на социализма, против Съветския съюз, против марксистко-ленинската теория и науката. Центърът на световния империализъм и световната контрареволуция се намира в Североамериканските съединени щати, а тяхната европейска база сега е в Западна Германия, която трескаво се въоръжава с помощта на американския империалистически милитаризъм и на френските деосоциалистически водачи.

Както от северния полюс нахлуват студените вълни, така от Западна Германия нахлуват и заливат овета вълните на студената война. Тия престъпни и авантюристични вълни обаче се разбиват в гранитните брегове на солидарността, единството, спокойствието и мощта на социалистическия лагер.

Нашият народ, като част от тоя лагер, се радва на активно морално-политическо единство, както никога през последните години.

Събитията през последните месеци още повече укрепили нашето морално-политическо единство под трицветното знаме на Отечествения фронт начело с изпитаната в борбите Българска комунистическа партия. Тия събития още повече циментираха нашата дружба с великия Съветски съюз и с всички останали страни от социалистическия лагер — явна гаранция за независимостта на нашата страна, за свободата на нашия народ, за по-нататъшното изграждане на социализма в нашата скъпа Родина. (Р ъ к о п л я с к а н и я)

Председателстващ Николай Георгиев: 15 минути почивка.

(С л е д п о ч и в к а т а)

Председателстващ Николай Георгиев: Заседанието продължава. Има думата народният представител Иван Куршумов.

Иван Куршумов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Мероприятията, залегнали в предложения за обсъждане и приемане народностопански план, дават конкретните насоки на социалистическото строителство в нашата страна за 1957 година.

Тези мероприятия насочват нашите работници, селяни, интелигенцията и другите патриотични сили към максимално напрежение на техните умствени и физически сили и възможности, за по-нататъшното успешно планомерно развитие на нашата социалистическа промишленост, на нашето селско, вече кооперирано, стопанство, на нашето културно-битово строителство, както и на здравното, просветното дело, комуналното стопанство и други мероприятия, със заделяните средства от общите капитални вложения, от които през 1957 г. се очаква увеличение на добивите, упоменати вече в самия проектоплан.

Грижете и средствата, предназначени за развитието на тежката промишленост, и грижете и средствата, предназначени за развитието на селското стопанство, по плана за 1957 г. дават възможност за съразмерно развитие на производителните сили на страната, необходимо условие за възхода на цялото ни народно стопанство.

Това се вижда от факта, че през 1957 година ще бъдат построени не само заводи и други индустриални предприятия, а с държавни средства ще бъдат построени около 146 000 декара нови напоителни площи. Ще бъдат доставени за нуждите на селското стопанство, кооперирано вече в своето болшинство — нови 1879 трактора, приравнени към 15 к. с.; за нуждите на селското стопанство ще бъдат произведени 20 000 тона азотни торове повече, отколкото през 1956 г.; и други още редица такива мероприятия.

Разглеждайки мероприятията на народностопанския план за 1957 г., намирам, че не ще се намери честен мислещ човек у нас, който да не се радва от все сърце на това, че през годината предвиденото производство на електрическа енергия ще позволи да се задоволят напълно нуждите на нашата страна, плюс което за културно-битовите нужди на населението ще се заделят 432 милиона киловатчаса енергия срещу 185 милиона киловатчаса през 1956 г.; че напълно ще се задоволят нуждите на нашето народно стопанство и на населението с каменни въглища през 1957 г., за която цел се разработват нови каменновъглени рудници с годишен капацитет 670 000 тона, което ще позволи на нуждаещите се хора в нашата страна да получат с 8% повече каменни въглища и дърва, отколкото се предвижда; че през 1957 г. държавният жилищен фонд ще се увеличи с няколко милиона квадратни метра жилищна площ и други такива.

Изпълнението на тези и още редицата други такива мероприятия по народностопанския план за 1957 г. осигуряват условия за по-нататъшен подем на нашето народно стопанство и по-заможен живот на трудещите се хора в нашата страна.

В това аз съм напълно уверен, като имам предвид изпълнението на мероприятията по народностопанския план за 1956 г. в нашия Старозагорски окръг, в резултат на което се получиха редица нови придобивки, които са гордост и поука за нашето население.

На първо място аз искам да отбележа, че 1956 г. ще остане историческа както за нашата страна, така и за нашия окръг с успешното изпълнение на най-важната селскостопанска задача — именно пълното преустрояване на селското стопанство на социалистически основи в нашия окръг. С дружните усилия на комунисти, земеделци и ДСНМ ние изпълнихме една историческа задача, с която се преобрази из основи характерът на нашето селско стопанство, добивайки вече напълно социалистически вид. Дребните частни нивички в окръга се замениха с обширни земеустроени кооперативни блокове, в които селскостопанската механизация навлезе широко и чрез нея се извършват над 50 вида селскостопански работи, които за обработваемата земя достигнаха към 50%.

Изтичащата вече 1956 г. донесе значително увеличение и подобрение на животновъдството в трудово-кооперативните земеделски стопанства, което дава вече по-голям процент мляко, вълна и месо на нашето народно стопанство.

За неговото непрестанно подобряване кооператорите от нашия окръг, изпълнявайки мероприятията на народностопанския план за селското стопанство, приготвиха много повече сочен силаж през тази година и построиха 410 постройки — предимно обори, с които осигуриха по-добро преимуване на кооперативния добитък.

Грижите на нашето народно правителство за развитието на селското стопанство през годината бяха правилно схванати от кооператорите, които дадоха твърде много труд и изградиха нови 34 малки язовира, 18 помпени станции, 94 сондови кладенци и други мелиоративни съоръжения за напояване на нови 14 000 декара земя на кооперативните стопанства. Към края на годината в окръга ни има вече изградени всичко 169 малки язовира, 188 помпени станции, 441 сондови кладенци и още 621 други такива обекта, с които се напояват в окръга ни 141 691 декара земя на ТКЗС и се добиват десетки тона риба за кооператорите.

През годината се подобри и разшири Старозагорската напоителна система. Разшириха се и напояваните площи по поречието на р. Тунджа от водите на язовир „Георги Димитров“, които обхващат общо 520 000 декара поливна площ.

Трябва да отбележа, че чрез напояването с водите на напоителната система редица водоползватели — ТКЗС се радват вече на високи и устойчиви добиви, а чрез тях и на високо заплатени трудовни.

Така например ТКЗС в с. Шейново, Казанлъшко, получи от напоявани площи по 5120 кг захарно цвекло, а от неполивни площи — по 2800 кг. ТКЗС в с. Манолово от същата околия получи от поливни площи по 380 кг зърно царевича, а от неполивни — по 150 кг. Трудово-кооперативното земеделско стопанство в с. Петрово, Старозагорско, от оризосеене на поливни площи в напоителната система увеличи трудовия на кооператорите от 8,40 лв. през 1954 г. — на 18,35 лв. за 1955 г., а ТКЗС в с. Памукчий, същата околия, от оризосеене на площи в напоителната система увеличи трудовия на кооператорите от 8,64 лв. — на 23,68 лв. през същото време. ТКЗС в с. Селиминово, Сливенско, от 1 декар поливна площ получи праскови 2460 кг, а от други 430 декара — по 2000 кг средно. ТКЗС в с. Самуилово, Сливенско, получи от 200 декара поливна площ по 236 кг пшеница, а от неполивна площ от 1120 декара — по 126 кг и други такива примери.

Може да се каже, че трудово-кооперативните земеделски стопанства и самите кооператори схващат вече на практика голямото значение на напоителната система, но трябва и да се отбележи, че все още допусканите слабости в нея, най-вече липсата на отводнителни канали, става причина да се нанесат щети и на народното стопанство със затлачване на някои по-ниски места в Старозагорското напоително поле, което налага час по-скорошното изграждане на отводнителните канали.

В резултат на добрите грижи, които кооператорите от нашия окръг полагаха в полевъдството и животновъдството, през 1956 г. бяха наградени за високи добиви 85 кооператори. Един от тях получи званието Герой на социалистическия труд — Диню Петков Динев — овцевъд в РИИЖ край гр. Стара Загора. Четиринадесет кооператори от селата Златна ливада, Чирпанско и Коньово, Новозагорско, получиха златни медали — 3 за животновъдство и единадесет за високи добиви от пшеница и памук. 35 кооператори от същите села получиха сребърни медали, от които 3 за подобряване породата на овчите стада и 32 за високи добиви от пшеница и памук, а 36 кооператори получиха бронзови медали, от които 2 за подобряване породата на овчето стадо, а 34 за високи добиви на пшеница и памук.

Новите мероприятия по земеделието за нашия окръг, залегнали в народностопанския план за 1957 г., като завършване величествения кооперативен дом в гр. Ямбол; полагане основите на кооперативен почивен дом за селкостопанските механизатори в окръга край минералните бани в гр. Стара

Загора; постройката на голям и модерен краварник за 100 крави край с. Пъстрен, Старозагорско; разширяване и подобряване напоителната система в Старозагорското и Казанлъшкото полета; корекция на коритото на река Сютлийка в продължение на 37 км, която нанася всяка година твърде много щети на народното стопанство, и другите такива обществени мероприятия ще импулсират още повече през следващата година окръжните, околийските и местните политически и селскостопански ръководители, комунисти и земеделци, както и самите кооператори в тяхната работа за укрепването на ТКЗС, за да станат те високодобивни и доходни, а кооператорите — заможни и културни хора на нашата социалистическа родина.

За големите грижи, които партията и правителството полагат за трудовете хора в нашата страна и в нашия окръг, говорят мероприятията по здравеопазването на населението, защото здравият човек е най-голямото богатство на нашата социалистическа държава.

В нашия окръг се изгражда такава здравна мрежа, която осигурява до голяма степен здравеопазването на населението. През 1956 г. в окръга се откриха 6 селски участъкови болници с над 100 легла. Открит бе санаториум в с. Радунци, Казанлъшко, с 400 легла. Това е едно от най-големите здравни заведения не само в Старозагорски окръг и в нашата страна, но най-голямото такова на Балканския полуостров. Открита е психоболница в с. Раднево, Старозагорска околия, градска болница в Сливен. Започна строежът на градска болница и в Нова Загора и влезе в ползуване от трудещите се величественият балнеосанаториум в с. Павел баня, обзаведен с най-модерна техника. През следващата година ще се разшири и преустрои вътрешното отделение на Ямболската болница с още 50 легла.

В резултат на тези грижи и грижите на санитарните органи в окръга системно намаляват заболяванията и смъртните случаи от туберкулозата, от дифтерията, коремния тиф, а маларията и петнистият тиф са вече почти изчезнали. Голяма част от селата в нашия окръг добиват вече все по-социалистически вид, с все по-голямата си чистота и приветливост, което от своя страна създава по-културен живот на трудещите се. И няма съмнение, че като вървим по този път на развитие на нашето здравно дело, в следващите няколко години не ще остане нито едно селище, нито един дом, нито едно обществено заведение, в които да не са внедрени санитарно-хигиенните условия за живеене.

Другарки и другари народни представители! Особено внимание заслужава да се обърне на мероприятията, залегнали в плана за водоснабдяване на селищата през 1957 г., защото няма по-голяма културна придобивка за населението от това

да има то обилна и бистра вода за задоволяване своите ежедневни нужди. За тази цел през последните две години по народностопанския план бяха заделени 31 200 000 лв. за нашия окръг, с които се завърши водоснабдяването на гр. Стара Загора и с. Вита, околия Чирпанска. Строи се водопроводът в с. Долно Паничерево, околия Казанлъшка, и се разширява водопроводната мрежа в с. Дълбоки, околия Старозагорска.

Предвид на това, че нуждата от водоснабдяване в нашия окръг е още голяма, населението на много села чрез Отечества фронт разгърна масово доброволен труд и за две години положи 75 250 метра водопроводни тръби. Направиха се 24 каптажа, 11 резервоара, 240 чешми и още много други такива водоснабдителни обекти, чийто труд и средства се изчисляват на 3 100 000 лв.

През 1956 г. бяха водоснабдени и разширени водопроводните мрежи на 22 села в окръга с безплатния труд на населението.

Населението на с. Малко Тръново, околия Чирпанска, изкопа 3 км ров, събра 25 000 лв. пари и купи и положи 3000 м водопроводни тръби. В тази околия по този начин се направиха 18 760 м водопроводи.

Такива примери на даден доброволен труд за такива нужди има не малко и в другите околии в окръга. По народностопанския план за 1957 г. се предвижда да се започне водоснабдяването на градовете Ямбол и Казанлък, както и на селата Скобелево и Бозаджии, Сливенско, Сърнево, Старозагорско, завършване това в с. Долно Паничерево и други такива обекти, които ще подобряват непрестанно културно-битовите условия на населението в окръга през следващите години.

Най-многого поръчения обаче на избирателите от селата на нашия окръг се отнасят до другата също така голяма културна придобивка за човечеството — електрификацията. Поради това не малко делегации от такива села предявяват настойчиви искания пред окръжния народен съвет и пред ръководители в София за час по-скорошното електрифициране на селището им или за разширяване на съществуващата вече електрическа мрежа. Затова наред с грижите, които са залегнали в народностопанския план за електрификацията на селищата и самото население в нашия окръг проявява похвална самoinициатива в това отношение.

През тази година в изпълнение мероприятията на народностопанския план в нашия окръг започна и е към привършване поправката и асфалтирането на първостепенното шосе Пловдив — Стара Загора — Бургас. Това е една ценна придобивка за нашия окръг. Наред с това мероприятията местното население даде твърде много безплатен труд и средства за

поправка, настилане и валиране на 32 междуселски пътища, оценени за около 9 милиона лева. Само населението на с. Гита, околия Чирпанска, направи с безплатен труд 3000 метра шосе, а населението на с. Ценово, същата околия, извади и пренесе за тази цел 4000 куб. м камъни и направи междуселското си шосе.

Населението на гр. Ямбол се радва от сърце на големия бетонен мост на р. Тунджа, който свързва двете части на града, защото всяка зима буйните води на реката преливаха дървения мост и прекъсваха движението на населението от едната в другата част, което нанасяше големи щети на трудещите се от града. Такъв бетонен мост е вече завършен и в гр. Стара Загора, с което веднаж завинаги се тури край на такова ненормално движение по този важен икономически за този край път — през жп. линия.

За подобряване културно-битовите условия на трудещите се в окръга бяха изградени и въведени в експлоатация през последните две години 8 великолепни жилищни блока с 19200 кв. м жилищна площ, както и няколко кооперативни и индивидуални блокови жилища на трудещите се в градовете. В същото време в редица села на окръга се издигнаха хигиенични и удобни частни жилища, които променят облик на селата.

В с. Кирил Методиево, околия Старозагорска, от 260 къщи, за 6—7 години са подновени 210 къщи, а в с. Зимница, Ямболско, от 500 къщи — 252 са нови; в с. Коньово, околия Новозагорска, от 520 къщи 90% от тях са нови и пр. Чувствува се обаче голяма нужда от домове на културата в селата и особено сега след кооперирането на земеделските домакинства. Населението на гр. Нова Загора се радва от все сърце на новия величествен културен дом, какъвто то заслужава да има.

В редица села, като Първенец и Стралджа, Ямболско, Загорци, Новозагорско, Търничене, Димовци, Кънчево и Тъжа, Казанлъшко, и в други околии на окръга, населението поема инициативата и с безплатен труд и помощи изгражда културни домове.

Наред с тези нови придобивки в окръга от 1956 г., трябва да кажа, че с дейното участие на народните съвети и ТКЗС се подобрява все повече материалната база на училищата в селата и градовете. В граничната Тополовградска околия с държавни средства са построени 8 нови хигиенични и удобни за учебно-възпитателна работа с децата на трудещите се селски училища, а с безплатен труд на населението бяха завършени или разширени училищата в селата Каменеца и Леярово, Ямболско, в Твърдица и Новачево — Сливенско, и другаде. Няма село в Новозагорска околия, където местните народни съвети и ТКЗС да не са подпомогнали своите учи-

лица за снабдяването им с пособия и други нужди. В резултат на все по-големите грижи, които населението в окръга оказва на своите училища, не са вече малко училищата, които по обзавеждане, приветливост и създадени удобства за учебно-възпитателна работа да съперничат с училища в градовете. Такива са училищата в с. Еленово, Новозагорско, Гранит, Чирпанско, и Ичера, Сливенско, и други такива.

В резултат на големите грижи, които се полагат от партията и правителството и съдействието на населението за успешното провеждане на просветните мероприятия, в нашия окръг подлежащите на задължително обучение деца, останали неприбрани в училищата, са само 1,5 на хиляда, а 85% от младежите се учат в средните общообразователни и специални училища. Над 2000 работници, мъже и жени, заети в производството, следват вечерните училища, а детските градини от 17 на 9 септември 1944 г., през 1956 г. са вече 238.

С новите училища, предвидени да се строят през 1957 г., като това в с. Орешник, Тсполовградска околия, за 200 ученика, в с. Тамарино, Ямболска околия, за 180 ученика, средното училище в гр. Ямбол за 800 ученика и други такива, ще се задоволят още повече нуждите на учебното дело в нашия окръг и ще го подобряват през следващите години.

Другарки и другари народни представители! В реда на тези мисли могат да се посочат още много други такива придобивки в нашия окръг, за успешното изпълнение на които населението взе дейно и масово участие, с което улесни значително много изпълнението на мероприятията по народно-стопанския план за 1956 г. Изпълнението на мероприятията по плана укрепи още повече вярата на населението, включително и на сдружените земеделци, в правилната политика на партията и правителството, укрепи още повече единството на трудещите се от градовете и селата — на комунисти и земеделци, и бе удар срещу враговете на нашето социалистическо строителство, които не желаят народът да бъде сам господар и творец на своите съдбини.

Затова сега, когато обсъждаме народностопанския план на нашата Народна република за 1957 г., който е разработен на основата на Директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия и който има за задача по-нататъшното социалистическо развитие на народното ни стопанство, включително и в Старозагорски окръг, който план е твърде много напрегнат и за чието успешно изпълнение се изисква пълното напрежение на материалните и финансовите възможности на нашата страна, налага се повече от всякога още по-съзнателното, масово организирано и съгласувано с плана участие на населението от цялата страна чрез организациите на Отечествения фронт.

Трудовите хора в градовете и селата в нашата страна, включително и сдружените земеделци, които са убедени в плановото социалистическо изграждане на нашата Родина, за което дадоха и дават не малко прекрасни доказателства, ще вземат в своите ръце мероприятията по народностопанския план и ще съдействуват дейно с всичките си сили за тяхното успешно изпълнение.

По този начин изпълнението на народностопанския план за 1957 г. ще стане мощна манифестация на непоколебимата воля на работниците, селяните и патриотичната интелигенция, на комунисти, земеделци и безпартийни, на всички отечественофронтовци, чрез труд и бдителност да изграждат своя заможен и щастлив живот, своето работническо-селско единство и отбранителната мощ на своята социалистическа Родина, която с щедрата братска помощ на нашия двоен освободител и покровител — великия Съветски съюз, крачи непоколебимо напред към мир, демокрация и социализъм.

Това ще бъде най-достойният отговор и удар срещу реставраторските, контрареволуционни и агресивни американо-английски среди и техните подли агенти у нас, които чрез всевъзможни опити се стремят да смуцават единството на нашия народ и възхода на Родината ни.

Ето защо аз одобрявам този план, ще гласувам за неговото приемане и заедно с населението от нашия окръг, заедно с всички сдружени земеделци ще вложат всичките си усилия за неговото успешно изпълнение, защото в него е отразена непоколебимата воля на целия наш трудов народ да върви смело и неотстъпно напред за изграждане великото дело на социализма, за делото на мира и щастливия живот на трудещите се в нашата страна. (Ръкопляскания)

Председателствуващ Николай Георгиев: Има думата народният представител др. Иван Манолов.

Иван Манолов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! В предложението от правителството народностопански план за 1957 г. намират пълно съчетание държавните интереси и нуждите на трудещите се в нашата страна.

Най-характерната особеност на плана е тази, че въпреки огромните средства, които държавата отделя през 1957 г. за увеличаване на ниските заплати, за увеличаване възнаграждението на многодетните семейства, за пенсияте на земеделските стопани-кооператори, за увеличаване цените на някои селскостопански произведения, за поевтиняване на храната в столовете и др., въпреки тези огромни облекчения, които държавата дава на нашия народ, ние виждаме, че в плана се предвиждат усиления темпове на социалистическото изграждане на страната.

Тъкмо затова, защото едновременно със значителното подобряване на материалното благосъстояние и битовите условия на трудовите хора у нас върви усилено и социалистическото строителство, което може да стане само в страна, ликвидирала завинаги капитализма, нашият народ ще посрещне с голямо задоволство държавния план за 1957 г. и още по-активно и ентусиазирано ще се включи в неговото изпълнение.

От показателите в плана, както и от изнесения доклад на вчерашното заседание на Народното събрание от председателя на Държавната планова комисия става ясно, че по редица отрасли на селското стопанство се предвижда увеличаване на производството. Смятам, че това производство може да се получи, че плановите добиви по отделните култури могат да се постигнат, защото те сега се получават в много кооперативни стопанства, а са получавани средно и за цялата страна през някои години. За това обаче е необходимо да се премахнат всички препятствия, които пречат за увеличаване на производството. А такива препятствия все още има.

Чирпанска околия е лозарска. Лозарството в тази околия е доходен отрасъл от селското стопанство. Трябва да се каже обаче, че през последните години бяха засети лозови насаждения на широки междуредия — на 2 — 2,20 м. Това се наложи от обстоятелството, че машините, с които разполагаме, не могат да работят на по-тесни междуредия. Нашата лозарска практика в миналото обаче показва, че най-добри резултати се получават, че най-много грозде от декар се бере тогава, когато лозовите насаждения се поставят на разстояние 1,40, 1,50, 1,60 м.

Райко Дамянов: И тая практика трябва да се продължава.

Иван Манолов: След 9 септември в нашата околия има засадени големи лозови комплекси. Те вече са на плод и показват действително, че не може да се достигне оня добив от млади лозови насаждения при междуредия 2 — 2,20, което производство се достигаше по-преди при разстояние 1,40 — 1,50 — 1,60 м, както се садяха лозята.

Всичко това показва, че в бъдеще лозовите насаждения, специално в нашия район — за другаде не мога да кажа — трябва да се засаждат на по-тесни междуредови разстояния. За това обаче е необходимо да се внесат машини, които могат да работят на тесни междуредия.

Председател на Министерския съвет Антон Югов: Машините трябва да се приспособяват към нас, а не ние към машините. Вот — тук трябва изменение да стане.

Иван Манолов: Досегашните резултати от новите лозови комплекси, които имаме в нашите кооперативни стопанства, показват, че около 300 кг се получават по-ниски добиви грозде на декар. Вярно е, че при гроздето има една такава възможност — да се натоварват лозите с подходяща резитба. Обаче тая възможност не е неограничена, тя е ограничена — само до известна степен ние можем да разчитаме на натоварване на лозите, само до известна степен може да върваме, затова защото при голямото натоварване на лозите с гроздето става лошокачествено, дребно и освен това не може да узрее напълно.

Всичко това показва, че техниката, че машините трябва да се нагаждат към лозарството, към изискванията на културата, а не обратното — ние да нагаждаше лозовите насаждения и да мъчим лозите с широките междуредия.

Председател на Министерския съвет Антон Югов: Другият Цолов трябва да мисли за това, трябва да ни улесни.

Иван Манолов: По напояването на селското стопанство радостен е фактът, че с всяка измината година поливните площи в нашата страна се разширяват. Досегашният опит показва, че когато се напоява правилно в нашето селско стопанство, добивите от редица култури, като например памука, царевичата, цвеклото, слънчогледа и др., се удвояват. В нашата слънчева страна напояването действително дава два пъти по-високи добиви. Трябва да кажем обаче, че поливното дело у нас се бавно придвижва, не се развива с такива темпове, с каквито трябва да се развива. Това се дължи на обстоятелството, че досега у нас имаше редица неудачи при напояването на културите, вследствие на което не се достига оня ефект, който може да се достигне при нашите условия от напояване. Разбира се, за това има редица причини.

Една от причините е, разбира се, във връзка с кадрите. Трябва да се подготвят подходящи кадри за напояване, добри майстори-поливачи. Обаче трябва да кажем, че ние сега не разполагаме с машини, пригодни за поливни условия. Ние например нямаме сега машини за нарязване на поливните бразди. А без браздово напояване ние не можем да осигурим богата реколта. Необходими са машини и култиватори, които да нарязват и едновременно с това да извършват поливане. Сега ние нямаме такива машини.

Освен това окопните машини, с които разполагаме сега, са неподходящи за поливното земеделие, защото окопават плитко, а поливното земеделие изисква дълбоко окопаване на културите, за да може да се получи винаги ефект от напояването и да може да се отплатят направените за това разходи.

Ето защо от предвидените машини по плана за 1957 г. е хубаво да се внесат и машини за поливно земеделие, за нарязване на бразди и за подхранване.

С особено задоволство ние трябва да посрещнем факта, че у нас се предвижда построяване на торови заводи. Действително, за да постигнем тия планови добиви, които имаме, ние трябва едновременно с другите мероприятия да приложим и максимално наторяване с минерални торове. Обаче торовете трябва да се доставят всякога своевременно — когато трябва да се тори. Едновременно с производството на азотни торове трябва да осигурим и фосфорни торове за нашето стопанство, които са абсолютно необходими особено за някои култури. Опитът в нашия окръг показва, че в черноземните почви наторяването на културите с фосфорни торове, например наторяването на пшеницата, дава едно увеличение с 30 кг и повече на декар, по-рано узряване на пшеницата, с което се избягват чалгъните и суховеите.

Така че в това отношение смятам, че трябва да се помисли за доставянето на повече фосфорни торове и особено за черноземните райони на страната.

За получаването на планираните добиви от селскостопанските култури голяма роля има да играе нашата селскостопанска наука. Досега трябва да кажем, че нашата наука не беше тясно свързана с практиката. В това отношение нашите научни работници трябва да си направят сериозни изводи. Сега, когато вече шаблонът в нашето селско стопанство се премахва; сега, когато селскостопанското производство трябва да се изгражда конкретно в отделните райони, в отделните окръзи, околии и даже кооперативни стопанства, именно сега става абсолютно необходима помощта на науката, на научните работници и на специалистите за осигуряване на плановите добиви.

В нашата страна има голяма армия от научни работници както в Селскостопанския институт към Министерството на земеделието, така и в Академията на науките, която, ако се мобилизира, ако съзнателно се включи в селскостопанското производство, ако оказва близка помощ на производството, действително може да изиграе голяма роля в изпълнението на плановите добиви.

Едновременно с това трябва да кажем, че известни средства от плана за 1957 г. се предвиждат за преквалификация на нашите научни кадри. В нашите научни учреждения работят много млади кадри и е необходимо те да посетят някои институти, някои страни — Съветския съюз и другите демократични страни, за да може действително да обменят опит и там да научат нови методи на работа, които да приложат в своите изследвания.

Също така много сериозно стои въпросът и със снабдяването на институтите със съвременна модерна апаратура, тъй като редица наши институти нямат необходимата апаратура, за да могат да проведат своите изследвания на високо ниво и за да подобрят своята научна дейност. В това отношение смятаме, че могат и трябва да се заделят средства от предвидените по плана за 1957 г.

Трудовите хора у нас ще посрещнат с голяма радост факта, че нашата държава отделя два пъти повече средства по плана за 1957 г. за жилищно строителство, отколкото през 1956 г. Трябва да кажем, че за да се придвижва това дело правилно и добре, за да се засили индивидуалното и кооперативното жилищно строителство, е необходимо още някои пречки да се премахнат. В някои градове кооперативното строителство се спъва от това, че парцелите са маломерни, в резултат на което не може да се разположат на такива парцели блокови кооперативни жилища и това принуждава кооперацията, която е образувана, да се разтури и всеки вече по свой ред да тръгне да търси парцел за построяване на жилище и начин по-нататък сам да организира строителството на жилище по частен път.

Освен това трябва да се каже че организацията „Местни строежи“, на която е възложено да реализира жилищното индивидуално и кооперативно строителство, е една организация твърде тежко подвижна и организация, която работи скъпо. Има такива примери. Едно лично жилище може да се построи, когато се ръководи то от самия стопанин, с 30—40 000 лв. За същото жилище със същите размери, когато се построява от „Местни строежи“, се изразходват 50—60 000 лева. Това говори действително, че тая организация трябва да поевтини своето производство, за да може да стане тя организация, която да се търси масово от гражданите за построяването на жилища.

Не е правилно при нашия строй да се ангажира всеки отделен гражданин сам да строи свое жилище и не е правилно при нашия строй да се появяват различни такива частни предприемачи, които се мъчат по някакъв начин да организират жилищното строителство и да вадят печалби за себе си.

Другарки и другари народни представители! В плана за 1957 г. е намерило отражение намаляване на строителството на обществени и на административни сгради за сметка на строителството на постройки, които ще дават непосредствено доходи на държавата. Тази линия е много правилна, ние я възприемаме. Обаче все пак трябва да кажем, че при решаването на въпроса за строителството трябва да се подхожда по-конкретно, а не шаблонно, не еднакво за всички градове в страната.

Аз имам предвид такива градове, като например Чирпан, където бяха запланувани редица обекти, а отпадат през 1957 г. В нашия град околийският народен съвет е разположен с всички свои поделения в 92 жилищни стаи, а в тия жилищни стаи може да се разположат 50 семейства. Смятам, че би трябвало да се потърсят начини и възможности в такива градове, в които положението е такова, да се окаже по-голяма помощ, за да може да се построят там такива обществени сгради.

Младен Стоянов: Не може ли да се погъстят малко?

Иван Манолов: Освен това в нашия град има един машиностроителен завод „Бъдащност“, който произвежда селскостопански машини. В този завод работи един млад и амбициозен колектив от 350—400 души. В този завод години наред вече се изпълняват производствените планове. Този завод дава нелоши машини на нашето народно стопанство. Обаче трябва да се помогне на този завод, затова защото работниците сега в момента работят при много тежки условия. Работите в някои цехове се вършат във вятър на открито по липса на подходящи помещения. Ние смятаме, че на такива колективи трябва да се окаже помощ.

Не е безинтересно да кажем, че нашата околия, нашият град в миналото имаше революционни борчески традиции, че тази околия след 9 септември 1944 г. изпълнява всички задължения към държавата редовно, почти без изключение, че тази околия преди 9 септември не се е огънала, че тази околия не се огъва и сега при разрешаването на задачите на стопанския фронт. И въпреки това, на тази околия и на този град досега е оказана малка помощ в това отношение. Няма да сбъркаме, ако кажем, че в нашия град от 9 септември насам не е построена нито една обществена постройка.

Фердинанд Козовски: В кой град?

Иван Манолов: Чирпан.

Аз изнасям това не за да отбия едно свое задължение като народен представител, а искам да подчертая, че е съвсем наложително в строителството да се подхожда конкретно, да се обърне малко по-голямо внимание в такива градове от нашата страна, които са изоставени в градоустройствено и икономическо отношение в сравнение с общото положение и състояние на страната.

Другарки и другари! Държавния народностопански план за 1957 г. аз приемам и ще гласувам за него, затова, защото смятам, че той ще бъде посрещнат със задоволство от гражданите в моя избирателен район, които на чувствителното подобряване на тяхното материално благосъстояние от страна

на държавата ще отговорят с пълно мобилизиране на силите си за неговото изпълнение. (Ръкопляскания)

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата народният представител и министър на доставките Руси Христов.

Министър Руси Христов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Разглеждането и утвърждаването на народностопанските планове е един от най-важните законодателни актове на нашето Народно събрание. Годишните и петгодишните стопански планове са подробна програма за ръководство на народното стопанство, която отразява цялостната стопанска дейност на партията и народната власт. От нашите стопански планове може да се види най-нагледно доколко провежданата от партията и правителството политика е действително народна и доколко тя вярно защитава настоящите и бъдещите интереси на трудещите се в нашата страна.

В доклада на председателя на Държавната планова комисия д-р. Георги Чанков се казва, че проектопланът за 1957 г. е минал през дълга подготовка — от предприятията, министерствата и Държавната планова комисия до Министерския съвет и Централния комитет на Българската комунистическа партия, след което е внесен в Народното събрание за разглеждане и утвърждаване. От грижливата предварителна подготовка на проекта обаче не следва, че народните представители не трябва да подложат на ново задълбочено обсъждане проекта, с оглед той възможно най-вярно да отрази реалните възможности за по-нататъшното развитие на нашето народно стопанство.

Идущата 1957 г. е последната година от нашата втора петилетка. От представения за обсъждане в Народното събрание проектоплан и от доклада на председателя на Държавната планова комисия се вижда, че поставените от VI конгрес на Българската комунистическа партия задачи за Втория петгодишен план в основни линии успешно се изпълняват. Общият обем на промишлената продукция по неизменни цени, съгласно представения проект, се предвижда да достигне в края на 1957 г. на 101,5% в сравнение с предвиденото по директивата. Продукцията само на хранително-вкусовата промишленост през 1957 г. в ценово изражение се увеличава с 259,8% в сравнение с 1948 г. и със 133,6% в сравнение с 1952 г. Увеличението за по-важните производства в сравнение с 1952 г. в натура е, както следва: месо — 154,2%, месни произведения — 173,6%, свинска мас — 263,8%, брашно — 184,6%, вина — 141,3%, тютюневи изделия — 146,9%, комбиниран фураж — 416,7%, улов на риба — 248,5%, рибни

консерви — 162,2%, захарни изделия — 176,2%, зеленчукови консерви — 240,9% плодови консерви — 181,1% и т. н.

През годините на народната власт се постигнаха големи успехи в развитието на нашата хранителна промишленост. Нашите магазини днес са пълни с разнообразни хранителни продукти и се подобри чувствително снабдяването на населението с продоволствени стоки. Бяха построени и пуснати в действие седем месокомбината и 15 хладилници. Хладилната площ в страната се увеличи повече от два пъти в сравнение с 1944 г. Извърши се основна реконструкция на цялата консервна индустрия и бяха пуснати в действие две нови консервни фабрики. Построени бяха завод за производство на пектин и първият у нас завод за фуражни смеси, две макаронени фабрики и фабрика за захарни изделия в Своге. Възстановена беше пивоварната фабрика в гр. Лом и построен нов завод за производство на малц в Елин Пелин. Сега се възстановява бившата привоварна фабрика в гр. Стара Загора и се разширява бирената фабрика в гр. Пловдив. Бяха построени и пуснати в действие 14 ферментационни завода за тютюн и 22 винарски изби с вместимост около 50 000 000 литра. Докато преди 9 септември 1944 г. у нас нямаше нито един кораб за открит морски риболов, сега предприятията на Управление „Рибна промишленост“ притежават 21 кораба и редица други по-малки риболовни съдове и съоръжения. Бяха построени много складове и се разшири значително складовата мрежа за съхраняване на зърнените храни и другите селскостопански произведения.

Осъществяването на предвидените в предложения проектоплан за 1957 г. мероприятия ще бъде нов тласък напред в развитието на хранителната ни промишленост. По проектоплана се предвижда да бъдат построени 6 винарски изби, 4 тютюневи склада, 4 рибовъдни стопанства, 2 месокомбината, започване строителството на захарен завод в гр. Лом, завършване възстановяването на пивоварната фабрика в Стара Загора с 15 000 000 литра годишен капацитет, завършване разширението на пивоварната фабрика в Пловдив с 5 000 000 литра годишно производство, започване разширението на пивоварната фабрика в Коларовград, строеж на нов голям хладилник в гр. Русе и редица други обекти.

Наред с големите успехи и достижения, които постигнахме в развитието на хранителната промишленост, ние все още допускаме сериозни слабости, за преодоляването на които непрестанно се борим. Все още разнообразието в асортимента, художественото оформяване на опаковката и разфасовката на продоволствените стоки изостава далеч зад бързорастящите изисквания на пазара. Не са редки случаите на допускане производството на некачествени стоки, което предизвиква справедливо недоволство в консуматорите. Хигие-

ната и производствената санитария в предприятията на хранителната промишленост все още не са на необходимата висота. В това отношение през следващите години следва да се извърши решително подобрене. Изискванията и нуждите на населението непрестанно растат. На народа е необходимо да произвеждаме изобилие от евтини и висококачествени продоволствени стоки. Това задължава нас, работниците и служителите от хранително-вкусовата промишленост, да работим непрестанно за по-нататъшното усъвършенствуване на своята работа и да полагаме в бъдеще още по-големи усилия за подобряване качеството, опаковката и разфасовката на хранителните стоки, да увеличаваме непрестанно производителността на труда и снижаваме себестойността на продукцията.

Предложеният проектоплан за 1957 г. е напрегнат, но напълно реален и изпълним. Работническите колективи от предприятията на хранителната промишленост се готвят още от първия ден на новата година да мобилизират своите сили и творчески ентусиазъм за неговото изпълнение и преизпълнение по всички показатели.

Другари народни представители! През годините на народната власт нашият народ постигна небивали успехи във всички области на стопанския и обществено-политическия живот. Само за няколко години обликът на нашата Родина коренно се измени. Нима не е огромен успехът, който ние постигнахме в индустриализацията на страната? Само за едно десетилетие българският народ, под ръководството на Комунистическата партия и своята народна власт, създаде шест пъти по-голяма промишленост в сравнение с онова, което беше създадено в продължение на седем десетилетия при буржоазното ръководство.

Благодарение на творческия ентусиазъм и инициатива на трудещите се, за които народната власт разкри неограничени простори, при мъдрото ръководство на Българската комунистическа партия, с братската помощ на Съветския съюз и народнодемократичните страни нашата родина се превърна в продължение само на няколко години от изостанала, предимно земеделска, в напреднала индустриално-аграрна страна. Докато през 1939 г. относителният дял на продукцията от селското стопанство в отношение към продукцията на индустрията е бил 66:34, през 1955 г. съотношението се променя на 28:72 в полза на промишлеността.

Големи успехи постигнахме и в развитието на селското стопанство. Вече 77% от земята и 79% от домакинствата са кооперирани. През 1957 г. се предвижда тракторният парк в страната да достигне на около 26 000 броя трактори, приравнени към 15 конски сили, или с около 2400 броя в повече от предвиденото по Директивата, извън другите селскостопански машини.

пански машини и инвентар. Голям процент от най-трудоемките процеси в селското стопанство, като оран, жътва, вършитба и др., се извършват вече с машини. Трудът на нашите трудещи се селяни-кооператори вече е в значителна степен облекчен. Благодарение механизацията, наторяването и напояването, добивите в селското стопанство непрекъснато се увеличават, особено в трудово-кооперативните земеделски стопанства.

Успешно се развиват също така транспортът, комунално-битовото строителство, услугите на населението, нашата външна и вътрешна търговия.

На основата на тези големи успехи в промишлеността, селското стопанство, транспорта и другите отрасли на народното стопанство бързо се подобрява материалното и културното благосъстояние на трудещите се. Както се изнася в доклада на др. Чанков, в проектоплана за 1957 г. се предвижда реалните доходи на трудещите се в сравнение с 1952 г. да се увеличат вместо 40%, както е предвидено в Директивата на Втория петгодишен план, на 60%. Какво по-красноречиво от този факт може да говори за характера на нашата народнодемократична власт, за това, че тя действително е народна власт и няма други грижи и интереси освен по-доброто задоволяване на материалните и духовните нужди на трудещите се.

Настоящата 1956 г. ще остане паметна в историята на нашия народ. Въз основа на постигнатите досега големи успехи в развитието на народното стопанство партията и правителството приеха редица извънредно важни постановления за подобряване живота на трудещите се. В началото на годината бяха повишени заплатите на учителите, лекарите и някои други категории служители. През м. февруари бяха значително намалени единните държавни цени на дребно на стоките за народно потребление. Поевтинена беше храната в столовете на работниците и служителите с 25—30% поради поемане на режийните разноски от държавата. Увеличиха се ниските пенсии, а в настоящата сесия на Народното събрание се предлага да се приеме закон за пенсионирането на земеделските стопани-кооператори, с което въпросът за осигуряване на техните старини ще бъде разрешен. Увеличиха се семейните добавки за деца върху заплатите на работниците и служителите, увеличили се ниските заплати, извършиха се някои корекции в системата на доставките. Само с приетите през миналата и настоящата година решения доходите на трудещите се от града и селото се увеличили годишно с около 2 800 000 000 лв.

На 4 декември т. г. Централният комитет на партията и Министерският съвет, както ви е известно, приеха постановление за някои изменения в системата на държавните до-

ставки, с което се внесоха редица важни подобрения в същата. От 1 януари 1957 г. се отменят задължителните държавни доставки на грозде, ябълки, сини сливи, картофи, овес, сено, краве, биволско и козе мляко и се преминава към изкупването им по договор с производителите, като под формата на задължителни държавни доставки в бъдеще ще останат да се изкупват само няколко най-важни селскостопански произведения, които са от първа необходимост за изхранване на населението.

Нашето социалистическо стопанство е планоно стопанство. Снабдяването на населението с продоволствие и леката и хранителната промишленост със суровини от селскостопански произход не може да става стихийно и случайно от свободния пазар, а планоно, за всеки ден, месец, тримесечие и година. За правилното развитие на народното ни стопанство, на държавата са необходими значителни фондове от земеделски произведения, които трябва да постъпват в складовете сигурно, ритмично и по определени твърди цени. Тази много отговорна задача се изпълнява чрез изкупването на селскостопански произведения от държавните и кооперативните организации. Изкупването на селскостопанските произведения се извършва чрез задължителни държавни доставки, натурално заплащане за работата на държавните предприятия, договорно изкупване и изкупване по пределни цени, или както се нарича още — свободно изкупване.

Прилагането на една или друга от тези форми на изкупване зависи от важността на продукта за народното стопанство и сигурността при неговото изкупване. Задължителните държавни доставки обикновено се прилагат за продукти от първа необходимост, стоковата продукция на които още е недостатъчна и изкупването им не е сигурно в необходимите количества по определените цени. С увеличаване производството на селското стопанство, увеличаване на неговата стокова продукция се дава възможност да се премине от изкупване по задължителни държавни доставки, които имат формата на данъчно задължение, към договорно изкупване на редица земеделски произведения. Това именно се извърши и с последното постановление на Министерския съвет и Централния комитет на Българската комунистическа партия. Броят и количеството на селскостопанските произведения, които се изкупват по задължителни държавни доставки, се намалява за сметка на увеличение на същите по договорното изкупване и изкупването по пределни цени. Следователно задължителните държавни доставки не трябва да се считат като установени за вечни времена, които не могат да бъдат изменени съобразно изменилите се условия, и че те са единствената форма на икономическа връзка между града и селото.

Увеличаването на производството на мляко, картофи, ябълки и другите селскостопански произведения даде възможност на Централния комитет на партията и Министерския съвет да отменят задължителните им държавни доставки. Освен това важна предпоставка, която даде възможност да се премахнат задължителните държавни доставки за редица селскостопански произведения, беше и укрепналото вече в значителна степен съзнание и държавна дисциплина в нашите трудещи се селски стопани — кооператори и некооператори. Не може да има никакво съмнение, че с по-нататъшното увеличаване производството на нашето селско стопанство ще се създаде възможност партията и правителството да премахнат задължителните държавни доставки и за други селскостопански произведения, като се премине към изкупването им по договор между производителите и изкупвателните организации.

Недостатък на досегашната система за зърнодоставките беше това, че се облагаха всички стопанисвани земи, включително и най-слабо производителните. Поради това и главно поради съществуващата прогресия в облагането на частните стопани, в някои планински и полупланински райони на страната бяха изоставени и не се обработваха значителни площи слабо производителни земи, вследствие на което производителите и цялото народно стопанство понасят чувствителни загуби.

С цел да се насърчи обработването не само на тези изоставени земи, но и на всяка педя земя в страната, с която ще се увеличи значително производството на селското стопанство, ще се облекчи снабдяването на населението от тези райони и ще се подобри неговият поминък, с новото постановление се освобождават напълно от задължителни държавни доставки зърнени храни планинските и другите селища със слабо развито производство на зърнени храни и се намаляват доставките на онези трудово-кооперативни земеделски стопанства в полските зърнопроизводителни райони, които имат по-малко земя и производство на зърнени храни на глава от населението.

За в бъдеще членовете на трудовите кооперативни земеделски стопанства за земята и добитъка, оставени им за лично ползуване съгласно Примерния устав, ще се освобождават от всички видове държавни доставки.

Премахва се прогресията при облагането на частните стопани със задължителна държавна доставка вълна в зависимост от броя на притежаваните от тях овце, като се установяват твърди норми за всяка от тях, независимо от броя им.

За да се насърчи още повече увеличението броя на овцете, за в бъдеще ще се намалява с 50% установената норма за държавната доставка на вълна на глава за онзи брой

овце, с който трудово-кооперативните земеделски стопанства, частните стопани и другите стопанства увеличават при тежаваните досега от тях овце.

За да се създадат условия за увеличаване броя и продуктивността на овцете, разрешава се пашата в голяма част от земите на горския фонд.

Тези решения, както показват и сведенията от цялата страна, ще дадат възможност през следващите години значително да се увеличи нашето овче стадо.

Тези мероприятия на партията и правителството, които бяха проведени напоследък, заедно с решенията за повишаване цените на редица селскостопански произведения, за развитието на свиневъдството в страната и за даването на пенсии на старите кооператори, в най-близко време ще дадат нов тласък за по-нататъшното развитие на нашето селско стопанство и особено на нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства.

Помощта, която държавата дава сега на селското стопанство, стократно ще бъде възнаградена в близките години с по-голямото производство по пътя на непрекъснатото увеличаване на добивите от полевъдството и продуктивността от животновъдството и снижаването на тяхната себестойност. С по-нататъшното увеличаване и поевтиняване на селскостопанското производство ще се създава възможност за партията и правителството да дават и в бъдеще нови допълнителни поощрения и облекчения за развитието на селското стопанство.

Другари народни представители! Редицата извънредно важни решения, които бяха приети през тази година от Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет, внесоха съществени изменения в разпределението на националния доход. Фондът на потреблението, или оная част, която отива за консумация от населението, беше увеличен за сметка на известно намаляване на частта, която отива за разширяване основите на материалното производство — за индустриализация на страната. Очевидно темпът на индустриализацията през следващите години ще бъде временно занижен. Но това беше необходимо и се извърши с цел да се увеличат доходите на трудещите се, да се увеличи жизненият уровень на населението. За в бъдеще нашето народно стопанство ще се развива на тази нова основа, която е съобразена с реалните възможности на страната.

Не би могло да съществува никакво съмнение в това, че решенията, които бяха приети тази година от партията и правителството за чувствително подобряване живота на трудещите се в нашата страна, ще дадат мощен тласък за разгръщане творческия ентузиазъм на трудещите се и за бър-

зото повишаване ръста на производителните сили в страната. Тези мероприятия не могат да не доведат до още по-голям подем в промишлеността, селското стопанство и другите отрасли в народното стопанство, а отгук — и до бързото увеличение производството на материални блага.

Богатството на една нация се измерва със съвкупността на произвежданите от нея материални блага. В бъдещата ни работа нашите усилия, усилията на тружениците от градовете и селата, на нашите работници, трудещи се селяни и служители трябва да бъдат насочени към все по-голямо производство на материални блага, при решително намаляване разхода на труд и суровини, в близките години да създадем в нашата страна обстановка на изобилие от висококачествени и евтини стоки. По този начин ще се увеличи в чувствителна степен и абсолютният размер на националният доход, а отгук — и абсолютният размер на частта, която отива за потребление от населението, и оная част, която отива за разширяване основите на материалното производство — във фонда на натрупването. Това ще ни даде възможност в следващите години да засилим наново темповете на индустриализацията, което ще означава по-нататъшен разцвет на нашата икономика, по-нататъшно още по-голямо подобряване живота на трудещите се, по-нататъшно увеличение на благоденствието и щастиято на нашия народ.

При народната власт от година на година богатствата на нашата страна се умножават, животът на трудещите се се подобрява непрестанно и пред народа се откриват все по-ведри и светли хоризонти за бъдещето. Това го вижда и чувствува осезателно всеки гражданин на нашата Народна република. Виждат го и чужденците, които идват в страната. Само слепците и заклетите вътрешни и външни врагове на народа се преструват, че не го виждат и не го признават. Но нима може да се очаква от тях друго нещо?

Българският народ окончателно и безвъзвратно е избрал своя път — пътя на социализма, демокрацията и мира, пътя на вечната и нерушима дружба с великия Съветски съюз, дружбата с останалите страни с народна демокрация и всички миролюбиви народи в света, път, който го води към непрестанно увеличаване на неговото благоденствие и щастие и никаква земна сила не може да го отклони от него.

Другари и другарки народни представители! Изгълъняването на мероприятията, заложили в проекта на народностопанския план за идущата година, ще бъде нова голяма крачка напред в по-нататъшното развитие на нашата прекрасна социалистическа родина. Ето защо аз одобрявам проекта на плана за 1957 г. и предлагам да гласуваме единодушно за неговото утвърждение. (Ръкопляскания)

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата народният представител др. Димитър Стоичков.

Димитър Стоичков: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Представеният за разглеждане и утвърждаване законопроект за Държавния народно-стопански план за 1957 г. е от огромно политическо и стопанско значение. Неговото изпълнение ще бъде най-близката боева програма за по-нататъшното изграждане на социализма в нашата Родина.

Последователно и неотклонно се осъществяват благотворните народополезни решения на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. През изминалия кратък период в действие са вече редица важни мероприятия за подема на народното ни стопанство и за подобряване благосъстоянието на трудещите се.

Правилно в плана за 1957 г. се предлага да се продължи индустриализацията на нашата страна, да се разширява металургичната, рудодобивната, химическата, каменовъгелната, леката и други промишлености, разширяването на електрификацията на страната, укрепването и разширяването на социалистическия сектор в селското стопанство.

Заедно с трудещите се от цялата страна работниците, селяните и народната интелигенция от Търновски окръг мобилизират своите сили за изпълнение решенията на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия и приетите след това партийни и правителствени решения, претворяват в дело задачите по Директивата на Втория петгодишен народностопански план.

Планът в промишлеността за 1956 г. общо за окръга ще бъде изпълнен над 105 процента. Предвиденото по директивата за тази година ще бъде надхвърлено за нашия окръг с около четири и половина до пет процента, при очакваното изпълнение за страната с около 2,2 процента.

Почти за всички отрасли на републиканската промишленост планът е преизпълнен: народното стопанство за 11 месеца на тази година е получило свръх плана: памучни тъкани — 850 000 м; вълнени тъкани — 116 500 м; памучен трикотааж — 34 000 броя; вълнен трикотааж — 170 000 броя; лицевы кожи — над 2 700 000 дм; твърди кожи — около 90 000 кг; захар — 5544 тона или двойно повече от миналата година и др.

Планът за стокооборота за 1956 г. и в нашия окръг няма да бъде изпълнен с около 2,5 до 3 процента, обаче реализираният стокооборот ще надвиши равнището, предвидено по Директивата за тази година с около 8,5 до 9 процента. В сравнение с 1955 г. на населението ще бъдат продадени в повече: обувки — с 9,6 процента, памучен трикотааж — с 11,2 процента;

захар — с 14 процента; вълнени тъкани — с 18 процента, олио — с 18,4 процента и др.

Изпълнява се през настоящата година по основните показатели и планът за железопътния транспорт, където за разлика от миналата година са налице значително по-добри финансови резултати.

Благодарение на повишената активност и разгърнатата организаторска и политическа работа сред работническите колективи в окръга очаква се добро изпълнение и на другите основни показатели по плана — производителността на труда и себестойността на продукцията. Планът за производителността на труда в републиканската промишленост ще се изпълни с около 5 процента, при очаквано за страната 1 процент, в кооперативната промишленост с 3,7 процента при 4,2 процента за страната и т. н. По този показател промишлеността в окръга изостава от изискванията на Директивата.

Републиканската и кооперативната промишленост, жп. транспорт изпълняват плана за снижението на себестойността на продукцията и дават на народното стопанство значителни суми свръхпланови икономии. Така например само за деветмесечието на тази година Държавният завод за захар — Горна Оряховица, е дал над 3 700 000 лв., жп. управление гара Горна Оряховица над 2 600 000 лв., ДИП „Балкан“ — Габрово над 1 900 000 лв., промкомбинатите над 1 000 000 лв. и др.

В окръга през годината бяха завършени редица строителни обекти, като винарската изба в с. Ресен, Търновско, жилищените блокове в Габрово, Горна Оряховица и Търново и др.

По плана за 1957 г. се предвиждат нови 60 милиона лева за довършване и започване на ново строителство в окръга. Ще бъдат завършени: триажната гара, околийската болница, основното училище в Горна Оряховица, ДИП „Победа“, производствената сграда на ТПК в Търново, агрегурният цех към ДИП „В. Коларов“ — Габрово, винарската изба в гр. Павликени и др.; заделят се също така значителни средства за строеж на нови пътища, жилища и др.

Зад сравнително доброто изпълнение на плана по отделните му показатели и в нашия окръг се крият редица изоставащи предприятия. От всичко 70 предприятия на републиканската промишленост ние не можахме да предотвратим изоставането на 5—6 предприятия, а това можеше да стане, ако бяхме се заловили по-настойчиво и по-отблизо да им помогнем. Трябва да кажа, че някои от тези предприятия, като „Петко Денев“ — Габрово, „Металургия“ — Горна Оряховица и други, изостанаха главно поради неснабдяването им с нужните материали. Неизпълнението на плана на тези

предприятията води до системни преразходи от фонда на работната заплата.

Смятам, че много внимателно ще трябва да се подхожда при планирането на предприятията и особено при промяната на техния план през годината.

Констатациите в доклада на др. Георги Чанков за наличието на недобра организация и неритмичност в производството, непълно използване на техниката, на отклонение от плана за качеството и асортимента, за наличието на разхищения на материали и труд и други важат с пълна сила и за редица наши предприятия от промишлеността, строителството и търговията. Поради тези причини броят на предприятията, неизпълняващи плана си по производителността на труда и снижението на себестойността, по издръжката на обръщението, е по-голям от броя на изоставащите по обема на продукцията. Не е на необходимата висота качеството на продукцията в кожарските и някои текстилни предприятия. На ниско ниво е все още качеството на услугите, извършени от ТПК и промкомбинатите.

Към ликвидирането на тези недостатъци и осигуряване изпълнението на плана по всички показатели се насочва сега цялата дейност на окръжната партийна организация, на народните съвети, профсъюзите, ДСНМ, стопанските ръководства и целите работнически колективи.

Наред с тези наши недостатъци аз искам да поставя и някои други въпроси, отнасящи се до съответните министерства и ведомства, които трябва да се имат предвид от нашите планиращи органи. От няколко години преразходът на фонда работна заплата в промкомбинатите става системно, станало е вече нормално явление почти всеки месец преразходът да се одобрява от Министерството на комуналното стопанство и благоустройството. Доколкото сме търсили причините за преразхода сме се убедили, че те се дължат до голяма степен на неправилно планиране фонда на работната заплата, производителността на труда на някои отрасли и др.

Формализъм в планирането се допуска и в други министерства и ведомства. Така например Управление „Памучна индустрия“ в окръжното си във връзка с изготвянето на тригодишните перспективни планове нарежда планът за материално-техническото снабдяване да се изготви до 10 декември т. г., а производствената програма — до края на м. януари 1957 г., т. е. по-късно от плана за материално-техническото снабдяване. Тази практика в планирането се отразява зле върху организацията на производството и ритмичното изпълнение на плана.

Ние смятаме, че неправилно се планират средства за текущ ремонт и поддържане на пътните артерии в нашия ок-

ръг, за същите се предвиждат двойно по-малко средства, отколкото на другите окръзи, а това ще се отрази зле на тяхното състояние. Такива пропуски са допускати и в плана за 1957 г. и по топливоснабдяването на населението.

Ние напълно подкрепяме основателната критика, отправена в доклада към министерствата и управленията, за мудното придвижване на въпроса за усвояването на нови машини и съоръжения, значителна част от които са предназначени за износ. Така например в ДМЗ — Габрово, от дълго време се проучва въпросът за усвояването и внедряването в производството на промишлени шевни машини, от които заводът ще трябва през 1957 г. да произведе значително количество. И досега обаче Министерството на тежката промишленост не е направило почти нищо по подготовката на това производство и ръководството на самия завод нищо не прави в това отношение.

Значителни успехи през тази година се постигнаха и в областта на селското стопанство. Редицата постановления, които се приеха напоследък от партията и правителството, ще дадат още по-голям тласък и материална заинтересуваност за неговото по-нататъшно развитие. Предложеният план за 1957 г. предвижда значителни капиталовложения за непрестанното укрепване и развитие на ТКЗС, МТС и ДЗС за подема на цялото селско стопанство.

Расте механизацията в селското стопанство, главно условие за внедряване на прогресивните методи в земеделието за получаване на високи и устойчиви добиви. През годината машинно-тракторните станции се снабдиха с нови машини и селскостопански инвентар, изградиха се 3 нови МТС с което машинно-тракторният парк значително се увеличи.

По-добрите производствени резултати в ТКЗС през 1955 г., както и по-високото възнаграждение на трудодея благоприятствува за разрастването на кооперирането в окръга. През 1956 г. са приети нови 12 200 кооператори с 320 000 декара земя. Анализът на данните за доходите средно за четири години — 1953—1956 г. — показва, че са изпълнени показателите по Директивата за царевичата, ечемика, слънчогледа, за млеконадоя от фуражна крава и за вълната от овца. За останалите култури обаче показателите по Директивата не са достигнати. Върху добивите повлияха до известна степен климатическите условия, но условното и решаващото за получаване на високи добиви трябва да търсим не в сушата и градушката, а в сериозните слабости на партийното и стопанското ръководство в окръга, в недостатъчните грижи по отглеждане на културите и разрешаване на селскостопанските задачи. Резултатите в редица кооперативни стопанства тази година убедително показват, че и при по-неблагоприятни условия могат да се получат не само нормални, но и високи

добиви. Така например в ТКЗС в с. Кормянско, Севлиево, се получи по 200 кг пшеница и 227 кг ечемик средно от декар, ТКЗС в с. Полски Тръмбеш, Търновско, по 100 кг памук, ТКЗС в с. Димча, Павликенско, по 1053 кг грозде, ТКЗС „В. Коларов“ в с. Обединение, Търновско, по 260 кг царевича, ТКЗС в с. Върбица, Горнооряховско, по 4700 кг захарно цвекло и др.

Това показва и очакваният трудовен за окръга тази година. Въпреки масовизацията, по неблагоприятни климатически условия трудовеният средно за окръга ще бъде 13 лв., няма да бъде по-малък от миналата година.

Сега пред нас в областта на селското стопанство стои задачата да увеличаваме производителността в растениевъдството и продуктивността в животновъдството, за осигуряване необходимите продукти и стоки за народно потребление и народното стопанство, за по-пълно използване машинно-тракторния парк, поливното земеделие, зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството — отрасли с голямо икономическо значение за окръга.

Другарки и другари! С помощта на партийните комитети и организации, народните съвети, профсъюзите и стопанските ръководства в промишлените предприятия, строителните организации, транспорта, търговията и селското стопанство от Търновския окръг сега се извършва подготовката по разположението на плана за 1957 г., бележат се организационно-техническите мероприятия за неговото образцово изпълнение по всички показатели.

Планът за 1957 г. е реален и изпълним, той е съобразен с нашите възможности. Същият осигурява успешното строителство на социализма през следващата година и по-нататъшното повишаване на материалното и културното положение на трудещите се в нашата страна. Затова аз одобрявам предложението законопроект за Държавния народностопански план за 1957 г. и ще гласувам за него. (Ръкопляскания)

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата народният представител др. Пеко Таков.

Пеко Таков: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Проектът на Държавния народностопански план за 1957 г., внесен от правителството за разглеждане и приемане от Народното събрание, е проект, на който основните линии за по-нататъшното развитие на нашето народно стопанство носят характеристиката на решенията на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия от м. април и всички онези извънредно важни решения, които партията и правителството взеха за подема на нашата промишленост и селското стопанство и за подобряване положението на нашето население.

Характеристиката на проекта и на решенията, които се взеха през тази година, е такава по отношение на търговията, че тя засилва покупателната способност на населението. Както вече знаем, с решенията, които излязоха през настоящата година — за пенсиите на членовете на ТКЗС, за семейните добавки, за увеличаване нивото на по-ниските заплати, за увеличаване цените на редица селскостопански произведения, за освобождаване от държавна доставка на някои селскостопански произведения, както и балканските селища от зърнодоставки, за засилване на развитието на овцевъдството и др., по този начин за 1957 г. ще влязат в населението около 1 300 000 000 лв. допълнителни доходи.

Стокооборотът, по сравнение с 1956 г., нараства по проектоплана за 1957 г. с 8,5%, което представлява един сериозен ръст. Стокооборотът се покачи от 8 000 000 000 лв. за 1952 г. на 16 600 000 000 лв. по проекта за 1957 г. Следователно населението ще купи за периода на втория петгодишен план за 1 800 000 000 лв. повече стоки от това, което предвиждаше проектът за петгодишния план и по такъв начин продажбите на глава от населението порастват от 1124 лв. за 1952 г. на 2156 лв. за 1957 г. Този нараснал стокооборот за 1957 г. изисква и съответни количества и разнообразие на стоки, за да може да бъдат посрещнати нуждите от покупки на населението.

Проектът предвижда значителни количества стоки, които се предоставят на държавните и кооперативните търговски организации и това е една добра гаранция за изпълнението на стокооборота и задоволяване нарасналите нужди на населението от най-различни стоки.

Проектът предвижда през 1957 г. да се пуснат в продажба 22 000 тона ориз срещу 20 500 тона за 1956 г.; 18 000 тона фасул срещу 14 300 тона за 1956 г.; 54 480 тона месо срещу 48 000 тона за 1956 г.; близо 19 000 тона месни произведения срещу 17 600 тона за 1956 г.; 3500 тона свинска мас срещу 2300 тона за 1956 г.; 46 500 тона захар срещу 40 000 за 1956 г.; приблизително 40 000 тона захарни изделия срещу 35 000 тона за 1956 г.; 80 000 000 метра памучен плат срещу 70 000 000 метра за 1956 г.; 6 600 000 метра вълнени тъкани срещу 6 000 000 метра за 1956 г.; 4 200 000 метра копирени тъкани срещу 3 900 000 метра за 1956 г.; 5 300 000 чифта обувки срещу 4 800 000 чифта за 1956 г.; 113 000 броя радио-апарати срещу 95 000 броя за 1956 г.; 130 000 броя метални кревати срещу 100 000 броя за 1956 г.; 900 000 тона кафяви каменни въглища срещу 860 000 тона за 1956 г.; 14 200 тона сапун срещу 13 200 тона за 1956 г.; 1500 тона сода каустик срещу 1000 тона за 1956 г.; печки — 215 000 броя срещу 180 000 броя за 1956 г.; 300 000 000 лв. мебели срещу 270 000 000 лв. за 1956 г. и пр. Количеството само на седем

основни хранителни стоки — на ориз, фасул, колбаси, растителни и животински масла, захар и захарни изделия, нараства от 113 000 тона за 1952 г. на 230 000 тона за 1957 г.

В такива и по-големи размери нарастват в този период редица други стоки, като: памучни, вълнени, копринени тъкани, обувки, конфекция; радиоапаратите нарастват от 10 000 броя за 1952 г. на 113 000 броя за 1957 г. Благодарение на добрата работа на нашата лека промишленост, на другите производствени кооперации и предприятия постоянно се увеличава разнообразието на стоките. Разните десени на памучните тъкани се увеличили от 800 на 1500, на вълнените от 150 на около 800 вида, обувките от 80 вида на 205 и т. н.

Решенията и мерките, които взеха партията и правителството през настоящата година, са такива, че те увеличават сериозно покупателната способност на населението. В това се състои една от главните грижи на държавата за подобряване положението на трудещите се. Това увеличаване на покупателните възможности на населението изисква от държавните и кооперативните търговски организации една сериозна грижа, по-голяма инициатива и гъвкавост, отколкото са проявявали досега за организиране производството и издираването на допълнителни количества и видове стоки извън онези количества и видове, които са дадени за производство по настоящия проект на производствените министерства и предприятия и главно тази наша грижа трябва да бъде насочена към организиране производството на стоки от местни и извънбалансови ресурси и суровини в местни работилници и предприятия, с които мерки ние ще можем да решим най-малко три важни стопански задачи по места: ще използваме суровини, които не са били в достатъчна степен обхващани досега, не са най-правилно оползотворявани и особено такива суровини на нашето селско стопанство като плодовете, зеленчуците и др., да се оползотворяват най-правилно, навреме и полезно. На второ място, ще можем с тези мерки за организиране на производството на места да ангажираме значителен брой работници. На трето място ще можем да дадем на нашето население по-големи количества и повече разнообразие от стоки за задоволяване на неговите потребности.

Инициативата за произвеждане по места на допълнителни количества и видове стоки преди всичко трябва да бъде в държавните и кооперативните търговски организации, които са близко до пулса и нуждите на населението.

При засиления интерес на трудово-кооперативните земеделски стопанства и частните производители за произвеждане на по-големи количества селскостопански произведения налице са всички обстоятелства да се добият повече суровини от нашето селско стопанство. Нашата задача и грижа

трябва да бъде тези суровини да ги приемем навреме, да ги изкупим, да ги оползотворим, да ги превърнем в трайна, полезна и ценна продукция.

При създадените условия за по-голяма покупателна способност на населението през 1957 г. търговските организации по-малко ще бъдат смущавани в своята работа от известно по-голямо натрупване на някои видове стоки, което в миналото забавяше обръщаемостта и залежаваха някои от тях и по този начин намаляваха своята ценност и затрудняваха снабдяването на населението.

Това още повече развързва инициативата и куража на търговските организации за набавяне на допълнителни количества стоки, нужни на населението. Проектът именно такава важна задача поставя на държавните и кооперативните търговски организации.

Би било вредно търговските организации да се успокояват от онези количества и видове стоки, които им предоставя настоящият проект. Проектът дава всички възможности при една добра работа и с по-голяма инициатива да се задоволят добре нуждите през 1957 г. на населението от стоки. Засилена покупателна способност на населението може и трябва да бъде посрещната и удовлетворена със засиления интерес за по-голямо производство, и особено в нашето селско стопанство.

Следователно предложеният проект на народностопанския план правилно и добре съчетава и координира тези две насоки в политиката на нашето правителство и нашата партия. Но това съгласуване, получено в плана, може да бъде нарушено от производствените предприятия и ако търговските организации не схванат добре неговата същност и повеля и не вземат всички необходими мерки, не проявят една изключителна инициатива за изкупуване, оползотворяване на предлаганите суровини и предоставяне допълнителни количества стоки за населението.

Такава е една от важните задачи, която поставя настоящият проект пред държавните и кооперативните търговски организации в тяхната работа, която те трябва да решат през следващата година.

Проектотланът за 1957 г. задължава търговските организации да подобрят своята работа и да добият повече обръщаемост на стоките. Това значи ние да сме в непрекъсната делова работа с производствените предприятия, взаимно да се договаряме и с добра воля и отзивчивост да се произведат такива видове и асортименти стоки, които се търсят от населението, и по всички начини да избягваме да произвеждаме и натрупваме както в производствените предприятия, така и в търговските организации стоки, стоки, които по-малко търси населението. По-малко да се позоваваме с про-

изводствените министерства, управленията и предприятията на договора, на неговата формална страна, на арбитража. Благодарение на това, че формално водим нашата работа с промишлеността, само при Министерския съвет са отишли на касация повече от 14 000 арбитражни търговски дела. А по-малка част са затрупани от много дела, които в големата си част са незначителни и ненужни дела.

Димо Дичев: Колко са срещу вас и колко са от вас?

Председател на Министерския съвет Антон Югов: А двамата ръководители не могат да се съберат и решат въпроса.

Пеко Таков: Ще обясня. Нима е нужно за една действителна работа както на търговската база на Централния кооперативен съюз в Бургас, така и на производственото предприятие на Министерството на леката промишленост — „Георги Димитров“ в Бургас, след като търговската база забави изкупуването на 52 ярмомелки поради някои причини на модела, неотговарящ на договорните условия от една страна и поради известна немарливост на самата търговска база своевременно да изкупи, но след всичко това, когато търговската база изкупи всичките ярмомелки и своевременно ги заплати и след като се договориха двете страни, че при това положение, след като работата е извършена, макар и с известно забавяне, без последици както за производственото, така и за търговското предприятие, и след като се договориха помежду си и ръководствата на самото министерство и Централния кооперативен съюз — ние с др. Цекова подписахме това споразумение, че дела няма да се водят, юристите на предприятието, за да не останат без работа, защото има такива служители, които им се завижда свят от това, че дадена работа се изправя бързо, по споразумение и без да страдат държавните интереси, започват да ровят, намират формално бюрократически повод, защото и при всяко чисто дело могат да се намерят поводи за кусури, те съдят и събират от търговската база 17 000 лв. глоби за неизпълнен договор.

Има и обратни случаи. Аз не искам да отнемам време на Събранието. Но има също случаи, когато търговските организации „търсят под вола теле“, съдят промишлени предприятия за незначителни дефекти в доставката на стоки. Някои доставени стоки ще имат дефекти, но въпросът е, че тия дефекти се усложняват умишлено и вие ми позволете, другари, да кажа, че някои служители например превръщат споровете в ненужни арбитражни дела, и то много повече не за това да се помогне на стопанството и предприятията и да се опазят интересите на населението, а да се изкарват непочтени и фиктивни доходи за сметка на други предприятия и да се покажат тези служби, че имат много работа и че тази

работа носи доходи. Когато щатната комисия взе едно становище, че от броя на делата в една организация или предприятие зависи да има ли юрист, цял или половин юрист в това предприятие, само за няколко месеца половинките юристи се превърнаха в цели юристи, в двама и в трима юристи, защото порасна броят на делата. Това е истината. (О ж и в л е н и е) Това е една от причините. Много от споровете ние сме готови да уредим, ние уредихме спора със замесника на др. Атанас Димитров в Бургас, но защо се събра сумата, защо бяхме осъдени? Вие знаете, че търговията винаги е била под разпорежданията на едни закони, които действуват с известно предимство пред другите. Търговското право се ползуваше с известно предимство и в миналото при частните търговци, които имаха вълчи интереси един към друг. Те създаваха от време навреме арбитражни временни съдилища по собствена инициатива. Не зная, другари, но тези арбитражни съдилища така ги нагласихме, че потънаха в дела, рафтовете се препълниха с големи папки, вместо да вършат жива делова и оперативна работа. При Хасковския окръжен народен съвет има окръжен арбитраж. Кооперативният арбитраж е отделен от държавния. Районният кооперативен съюз в Хасково съди районния съюз в Пловдив и трябва да подаде молбата направо в София до Централния арбитраж при Централния кооперативен съюз. Но понеже на Хасковския народен арбитраж му трябва още няколко десетки дела, за да си набави някакво число, което му е необходимо за неговите „задачи“, убедил нашите хора тия дела да минават през него и ги записва в своя тефтер. (О ж и в л е н и е)

Такова е, другари, положението. Това е действително една голяма напасть. Аз ще ви кажа и това, че в Централния кооперативен съюз през 1951 г. имаше 420 арбитражни дела, 1952 г. — 650, 1953 — 1050, през 1954 г. — 1800, през 1955 г. — 2600. Докъде ще му иде краят ние не можем определено да кажем. Работниците от търговските и промишлените предприятия потъват в една формалност, често пъти в един бюрократизъм, в определен калъп, когато дойде въпросът да се договаряме какви стоки да се произведат от суровините. Аз поставям тези въпроси, другари, защото характерът на проекта на нашия държавен народностопански план тази година е по-друг. В неговата основа лежи нещо по-друго, което ние тук действително трябва да разберем; инициатива за дружна работа, усилия за преодоляване на формалностите. И ако ние успеем да ги схванем и да ги разберем, ние можем решително да подобрим нашата стопанска работа, защото държавата е предоставила в достатъчни количества и качество суровини на производствените предприятия. Държавата и народното стопанство са дали всичко, каквото е необходимо, дали са суровините, имаме и производствени възможности,

имаме и нуждите на населението за определени видове стоки. Но ние, благодарение на това, което изтъкнах по-горе, потъваме в големи, безконечни спорове, затова защото от една страна производственото предприятие се придържа към списъка от стоки, които му са дадени от неговото управление и защото в известна степен за такива стоки производственото предприятие има по-големи възможности и по-лесно би осъществило своя план и по-добре би изпълнило отвлечените, написани на книга показатели. Обаче те са показатели. Нужно е тук да се проявява разбиране и от двете страни, за да можем с общи усилия да превърнем тези суровини именно в най-търсена и най-полезна стока за населението. Това ще бъде заслуга към държавния народностопански план и към нуждите на населението. Често пъти е нужно с малко средства по извънлимитен начин да се преустрои някой цех в дадено производствено предприятие, да се постави една матрица за производство на розетки например, на лопатки и някои други стоки, нужни на населението, и по този начин да се превърне суровината от ветроупорни фенери, примерно в розетки. Ние сега имаме ветроупорни фенери за 10 години, а розетки нямаме. Не познавахме добре нуждите и поръчахме 50 000 ветроупорни фенери. Другарят Атанас Димитров знае. Може би една нула е играла роля, вместо 50 хиляди, да бъдат 5000. А ние можехме този материал да го превърнем в розетки.

Тази скованост и този шаблон в нашата работа може да се избегне, когато ние с правилна работа разберем докрай духа на проекта, който сега разискваме по плана за 1957 г., отнасящи се до нашето планиране, което в много отношения беше доведено до една крайност. Ние работехме с плана и неговите много показатели по нашето производство, по нашата търговия, стокооборота и по нашата статистическа и счетоводна отчетност. Показателите действително са доведени до невъзможност. Ние се заравяме в тяхната подробност, в това да ги изпълним, да попълним графите, а голямото, живо стопанско дело ние го изпускаме.

Обаждат се: Пиперът остана неизкупен.

Пеко Таков: Аз ще кажа, обещавам, че непременно ще кажа.

Правилно и полезно ще бъде за народното стопанство, ако ние успеем за 1957 г., а за това дава възможност и проектът, неговият дух, ако щете и неговата буква дори, който разглеждаме тук, на редица предприятия да опростим показателите, да им дадем суровината, да им дадем обема на готовата продукция и да им дадем рентабилността, която трябва да дадат на държавата. Тия три показателя може би са достатъчни.

Това да направим и за търговските организации. Правилно и полезно ще бъде да дадем такива условия, които развързват инициативата на производствените и търговските предприятия и организации и да искаме от тях стоки, които действително са нужни на нашия народ.

Не бива да мислим, че проектът, който ние сега разглеждаме, обхваща всички възможности на производствените предприятия и въобще на производството на стоки у нас. Добрата работа на колективите на производствените предприятия и на търговските служители и работници, която може да разкрие нови не малки възможности за нови количества стоки, особено сега, когато проектът дава пълна възможност за една непосредствена среща между самата търговска организация на място и производственото предприятие, когато генералният договор, сключен между Министерството на вътрешната търговия и Централния кооперативен съюз, считаме вече за остарял от една страна и производствените министерства от друга страна отстъпва и дава по-голяма сила на местния договор, на действителния договор между търговската организация и производственото предприятие.

Такива са някои от задачите, които планът поставя на нашата търговия.

Предложеният проект на Държавния народностопански план за 1957 г. заедно с мерките, които се взеха през настоящата година за увеличаване цените на редица селскостопански произведения и по този начин засилване интереса в производителите за по-голямо производство и особено производството на зеленчуци и плодове, поставят пред Централния кооперативен съюз и кооперативните организации важна задача за навременното изкупуване и оползотворяване не само на количествата, предвидени в настоящия законопроект, а на всички количества, които производителите ще произвеждат. А опитът от последните години показва, че производството все повече и повече се увеличава и несвоевременното, правилното и пълното оползотворяване на продукцията уврежда на интересите на производителите да произвеждат повече, бойейки се, че във върховите периоди на най-голямо производство и беритба няма да може своевременно цялата продукция да бъде изкупена и оползотворена.

Така например износът на ранни домати се покачи от 32 хиляди тона през 1955 г. на 48 хиляди тона през 1956 г., при план за 1956 г. 33 хиляди тона, т. е. изкупили се и се изнесоха 15 хиляди тона над плана. А за 1957 г. планът предвижда да се изнесат ранни домати около 55 хиляди тона, а вероятно производството на ранните домати при благоприятни условия, така както се залага сега, може да достигне до 65 хиляди тона. Особено при плодовете и зеленчуците големите извънпланови количества са нещо естествено, които ние

винаги трябва да сме готови да приемем, да съхраним и да оползотворим. Ние не можем и не бива да идваме на среща на производителите с това, че сме изпълнили задължението си към плана и останалите количества да не изкупуваме. Дългът към народното стопанство, към производителите ще бъде изпълнен от кооперативните организации при изкупуването на плодовете и зеленчуците и другите селскостопански произведения, когато ние сме способни и имаме необходимата организация да изкупили всички онези количества, които производителят ни предложи.

Плодовете и зеленчуците идват в определени периоди. Нашият износ, нашата промишленост и вътрешният пазар често пъти не са в състояние да поемат изцяло тази продукция, а тя не може и не бива да стои в производителите, защото ще се похаби. От това ще загубят и производителите, и народното стопанство.

Планът за 1957 г. повече, отколкото в миналите години, постави именно тази много сериозна задача — кооперативните организации и производствените предприятия да разкрият възможности и да организират своята работа по такъв начин, че да се приеме и оползотвори всичката продукция.

Тази година известни количества ябълки при богатата реколта особено в Кюстендилска околия закъсняха навреме да бъдат прибрани поради слаба организация в редица случаи и недостатъчна предвидливост на районния кооперативен съюз и кооперациите, поради невъзможност и често пъти нежелание на производствените предприятия и организациите за вътрешния пазар да вземат и съхранят по-големи количества, поради недостатъчни жп. вагони и камионен превоз.

Във втората половина на август и целия септември месец големи количества зелен пипер и домати в различни райони на страната също така не бяхме в състояние да оползотворим напълно и най-полезно.

Една от важните причини, за да не можем да решаваме тази задача по работата с плодовете и зеленчуците, се състои в това, че недостатъчни усилия ние употребяваме за намиране възможности на място да оползотворим, преработим и съхраним тази продукция не непременно в големи фабрики и заводи, а на място, в малки, с малко средства построени, със задружните усилия на ТКЗС и кооперациите, където продукцията от ябълки, пипер, домати и други плодове и зеленчуци да бъде преработена в полуготова или готова продукция по домашен начин и по този начин да ги съхраним за нуждите на населението и за износ.

Опитът на нашата страна от миналото е създавал такива малки консервни работилници, без особени капиталовложения, проекти и много средства, главно с участието на местна-

та инициатива на самото население. И това са били действително важни отдушници на това голямо напрежение, което създава производството в отделни периоди от плодове и зеленчуци.

Тази инициатива и тази поекрасна традиция на нашето производително население на плодове и зеленчуци в една сериозна степен сега е изоставена и занемарена и ние като че се осланяме само на плановите канали за реализации. Именно при плодовете и зеленчуците, когато те се родят в по-големи количества, редовните и планови канали не могат да поемат всички количества.

В следващите няколко години, благодарение на мерките, които се набелязаха в селското стопанство и развитието на зеленчукопроизводството в близките 3—4 години, ние трябва да достигнем един износ на домати около 100—120 хиляди тона. Преработката също така ще се увеличи в големи размери. А ние едва ли ще можем да построим по-големи и по-скъпи преработвателни консервни фабрики за поемане на тази продукция за същото време. Следователно задачата е да се позовем на традициите на нашето население в това отношение, на местната инициатива за обзавеждане евтино, с по-малко средства, с голяма част от местни материали, с усилията на населението и на организациите — на ТКЗС и кооперациите — на по-малки консервни работилници за изкупване и преработка на място на всички предлагани количества зеленчуци и плодове и тяхното правилно преработване в консерви и в мармалади, и в сушено състояние, и в пулонове, и в обикновени туршии, както и за съхраняването им в прясно състояние. Ето, др. Звездов, едни от важните причини, които пречат за изкупване навреме всички количества пипер, ето и мерките, които биха ни помогнали за подобряване на изкупването.

По същия начин стои работата по проектоплана за 1957 г. относно изкупването и преработката на кравешкото мляко.

Благодарение на усилията и заинтересуваността на ТКЗС, на кооператорите и частните стопани, на мерките, които се взеха от държавата в последните 2—3 години, количеството на кравешкото мляко се увеличава значително. Ето как растат изкупените количества кравешко мляко по години:

- За 1954 г. — 103 000 тона — за база 100%,
- За 1955 г. — 158 000 тона, увеличение със 153%,
- За 1956 г. — 192 000 тона, увеличение със 186%.

Ако проектопланът предвижда за 1957 г. да изкупим 230 000 тона мляко — увеличение с 222%. И като се вземе предвид, че държавата освободи кравешкото, биволското и козето мляко от държавна доставка, че неговото изкупване занапред от 1 януари 1957 г. ще се извършва на договорни начала от

производителите, която мярка ще се отрази още по-благоприятно в заинтересуваността на кооператорите и частните стопани да произвеждат повече мляко, то въпросът за своевременното изкупуване и преработката на млякото се поставя извънредно сериозно пред ЦКС и кооперативните организации, които изкупват и преработват млякото.

Народното стопанство няма да бъде в състояние за 1—2 години да построи големи и по-скъпи млекопреработвателни заведения, които биха посрепнали продукцията от това мляко, която идва и ще дойде във все по-големи количества. Следователно задачата е и тук при млекопреработването да се позовем на традициите и инициативата на ТКЗС, кооперациите и населението с местни усилия и възможности за преустройство, по-евтино и предимно с местни материали на съществуващите млекопреработвателни заведения в нашата страна, на мандрите, за тяхното разширяване, да ги превърнем в мандри, в които и в миналото и досега сме преработвали предимно овче мляко, в заведения, които могат да преработват и кравешко мляко, тъй като кравешкото мляко е по-зискателен продукт от овчето мляко и изисква повече съоръжения и повече умение. Такова начало през изтеклата година се постави и то трябва да бъде разширено в голяма степен през 1957 г. Предимно така населението в миналото, обединено в кооперации, си строеше селски мандри със своя труд и преработваше своето мляко.

Проектът предвижда на Централния кооперативен съюз около 40 милиона лева средства от фондовете на кооперациите и съюзите за извънлимитни вложения. Задачата е тези 40 милиона лева да ги съчетаем с инициативата на ТКЗС, кооперациите и населението по места, за да дадат те строителен ефект двойно и тройно по-голям, т. е. да извършим допълнителни подобрения и разширения и не голямо съоръжаване на мандри, фурни, магазини, ресторанти, консервни работилници и други с инвентар не за 40 милиона лева, а за 80 милиона лева, а ако можем и за 120 милиона лева. Такава е задачата, която проектът на народностопанския план поставя пред кооперациите и съюзите във връзка със засиленото производство на плодовете, зеленчуците, млякото и други селскостопански произведения.

Но, другари и другарки народни представители, когато говорим за хубавите традиции на нашето население, за неговите чудесни инициативи и голямо желание за отдаване на своя доброволен труд, за осъществяване на големи дела в нашите села и градове позволете да спира вашето внимание на този извънредно важен въпрос, който поставя проектът за народностопанския план в това отношение.

Ние не сме си давали досега достатъчно напълно сметка за голямата сила, която представляват за нашата държава

тези прекрасни добродетели на нашия народ и в една не малка степен ние сме ги подценявали, не сме ги виждали както трябва. Не може да има друга власт, освен народната власт, която може и е способна най-добре, най-пълно да развие в още по-голяма степен тези благородни традиции на нашия народ за увеличение на богатствата чрез своята собствена инициатива за труд, с голямо желание и ентузиазъм при малката материална помощ от страна на държавата, а и в много случаи с помощта само на ръководството от страна на държавните служби по места.

В последните 2—3 години сериозно се засили работата по организиране на труда и инициативата на населението по градове и села и се създадоха не малко богатства. Но тези богатства можеха да бъдат още по-големи, населението беше готово да ги сътвори, липсваше обаче достатъчна организация и разбиране на този голям стопански въпрос.

Има в нашето народно стопанство такива клонове, задачите на които ние можем да решаваме с повсеместното доброволно участие на населението и по този начин да умножаваме богатствата неколkokратно, отколкото предвижда планът по вложенията. Така стои въпросът със залесяването, с построяването особено на междуселски пътища, с водоснабдяването на нашите села, с електрификацията на селата, с построяването на училища, читалища, малки селски производствени и обслужващи предприятия и заведения, като фурни, бани, мандри, магазини, ресторанти, паркове, градини и др.

Средствата, които се предвиждат по проекта за всички тези мероприятия от държавата, ако те бъдат съчетани и сдружени с доброволния труд на населението по места, закъдето тези средства са предназначени по министерствата и ведомствата, ние можем в плана за 1957 г. да ги удвоим и да ги утроим на редица места и много повече.

Преди няколко дни присъствувахме с др. Ради Найденов на сесия на Плевенския окръжен народен съвет, на която се разгледа този благодарен въпрос за местната инициатива и доброволния труд на населението. Това беше хубава и ползотворна сесия, с добре подготвен дневен ред, която мина при голяма активност и инициатива на съветниците. Нужно е да се присъствува по-често на сесиите на съветите, за да помогнем и същевременно да се поучим от добрата работа сред народа на съветите и Отечествения фронт.

Ние често говорим, че някои отечественофронтovski организации са останали без задачи. Трябваше да се участва в работата на Плевенския съвет, за да се видят едни от действителните задачи на Отечествения фронт.

Плевенският околийски народен съвет в изтеклата година е изработил тригодишен план за оползотворяване на местната инициатива и нейното съчетаване със средствата на дър-

жавата, отпуснати за съответните нужди в околията. Благодарение на това, че околийският народен съвет и околийският комитет на Отечествения фронт в Плевен са съчетали правилно работата с „Пътно управление“, което за 1956 г. е получило средства за направа само на 5 км междуселски шосеен път, а с тези средства и труд на населението в околията вместо 5 км са направени 30 км пътища. Тук доброволният труд на населението в шесторен размер е увеличил народното богатство.

Председател на Министерския съвет Антон Югов: Само в града не са си залесили още.

Пеко Таков: Това е работа на градския съвет. Аз говоря за околийския съвет.

По същия начин съветите и организациите на Отечествения фронт в Плевенска околия са построили през тази година 8 парка, 8 физкултурни комбината, 50 моста и др. Общо в Плевенска околия е било определено за 1956 г. да се даде за 320 000 лв. доброволен труд от населението, от което към края на ноември са реализирани повече от 220 000 лв. доброволен труд.

С държавни средства в с. Катунец, Ловешко, е построен училищен дом за около 500 000 лв. Организацията на „Местни строежи“ само за ръководство на този строеж е взела около 120 000 лв. и затова не напразно населението я нарича вместо „Местни строежи“ — „Местни грабежи“. Може би тези строителни организации за селските строежи съвсем не са нужни. В селата тяхната работа изцяло може да се поеме от местната инициатива и стопанския начин на строеж, който е неколкостранно по-евтин.

Това е един хубав дом и удовлетворява една напълна нужда на това село, която той изпитва от много и много години, но очевидно е, че тази постройка, която е хубава, прекрасна, но е скъпа и ако нашите села очакват такива културни домове да бъдат построени по този начин само със средства на държавата, очевидно е, че за много и много десетки години това няма да е възможно да се направи. Околийският народен съвет и околийският комитет на Отечествения фронт в Ловеч, като са видели, че по този начин изграждането на такива културни домове в околията няма да може да стане за много години още, тази година се ориентирали да организират инициативата и труда на населението за постройка на читалище в селата Чавдарци, Пресяка и Стояново, като отпускат на тези села от 25 до 30 000 лв. и труда на населението е бил в такава степен организиран, че те с тези пари са покрили културните домове и с още по 25 — 30 000 лв. тези културни домове ще бъдат почти готови. Следователно с 500 000 лв., колкото струва читалището в с. Катунец, ще бъдат напра-

вени, макар и по-малки, читалища в 10 села, вместо в едно село. Ето, другари народни представители, на какви чудесни дела, какви големи богатства може да създава народът със своята сила, умение и труд. От нас се иска само да помогнем в организиране на това голямо народно дело.

В с. Орещ, Свищовско, работата по местната инициатива и доброволния труд е организирана по такъв начин, че в 1956 г. са извършили големи дела за селото. Цялото село е излязло с голямо желание и всеки свободен ден са оползотворявали напълно и са построили със собствени средства, труд и материали фурна, ново училище, шосе, радиофикация с 300 точки, започнали са водоснабдяване на една махала с 900 метра водопровод и за всичките тези богатства са дадени само 14 000 лв. пари.

Село Българско сливово, Свищовско, е искало дълго време пари от държавата, за да се свърже със Свищов с 6 км шосе, защото камиони не могат да вървят, и след като не са получили пари, са се заели в последните 1—2 години и са го направили сами със собствения си труд.

Градският народен съвет и градският комитет на Отечествения фронт в Троян са предприели на основата на доброволния труд и местната инициатива, като са организирали населението по такъв начин, че са започнали осъществяването на повече от 30 инициативи.

В с. Овощник, Казанлъшко, кооперацията се е отказала от ремонта на един навес и е дала 33 000 лв. за покупка на материали. Народният съвет, Отечественият фронт и кооперацията вземат инициативата, видта се населението със собствения си труд и местни материали и само за 18 дни се изгражда постройка за магазин и пивница на кооперацията, която струва към 120 000 лв., а те са дали само 33 000 лв. в пари. Населението със своя труд тук почти отпоява своето богатство.

Окръжният народен съвет в Стара Загора предлага на Министерството на електрификацията да бъдат отпуснати от бюджета на министерството само 650 000 лв. за 1957 г., за да се електрифицират с труда на населението 36 села в окръга, докато на Русенския окръжен народен съвет само за електрифициране на три села трябва да се отпуснат 900 000 лв. В целия Старозагорски окръг за 1956 г. с държавни средства, без местната инициатива, е електрифицирано само едно село — село Светилник в Тополовградска околия. А в Казанлъшка околия благодарение на местната инициатива са електрифицирани две села изключително със собствен труд и средства — с. Видин и с. Турция, Казанлъшко. Предстои да бъдат електрифицирани също с местна инициатива, труд и материали на населението и други села. Ето колко недостатъчни и малко изглеждат държавните средства, когато те се харчат

без силата, умението и труда на хилядите наши труженици, които горят от желание да работят и строят за себе си, за своите деца, за селото си, и същевременно тези държавни средства колко големи стават, когато те се съединят с ентузиазма и средствата на народа.

Желанието за отдаване от страна на населението на доброволен труд и организиране на неговата инициатива могат да бъдат разпространени и върху по-големи обекти в нашето селско стопанство — в корекция на реки и изграждане на предпазни диги в поречието на някои реки, и по този начин могат да се осъществят много повече обекти, отколкото сега, когато инициативата за доброволен труд на населението е изоставена, недостатъчна е, далеч неотговаряща на възможностите и желанието на населението.

Фердинанд Козовски: И микроязовири.

Пеко Таков: Да, и микроязовири.

Позволете да се позова на един такъв случай. Река Осъм, главно от гр. Левски до устието, много често, благодарение на това, че няма право корито, залива големи площи — най-плодородни, около 50 000 декара в този район, от Левски до Черквица и Сомовит и унищожава големи богатства. Вече години наред другарите предлагат да влезе в плана постройката на корекцията, която струва 12 милиона лева, но няма възможност. Министерството на земеделието е изработило отдавна проекта, който струва 12 милиона лева, ако се строи с държавни средства. Държавата, всички ние разбираме, че не може да отдели в близки години из един път средства за такава нужда, защото има много и много нужди, които сега виждаме от разглеждания проект, който ние разглеждаме и одобряваме, и правилно го одобряваме, за изграждане на заводи, мини, рудници и пр., при които строежи ние не можем да използваме доброволния труд на населението, защото са строежи от особен характер и справедливо за тях проектът предвижда средствата да отидат главно в тази насока — за нашите едри предприятия. Но нужно ли е ние да държим населението с години в поречието на река Осъм, то да гледа как реката му отнема плода на неговия труд и да чакаме, когато държавата ще може да отдели 12 милиона лева, за да се осъществи проектът, който ние имаме, за да се осъществи това напълно дело, което засяга повече от 20 села и едно население от 60 000 души.

Ако Министерството на земеделието, окръжният народен съвет, Отечественият фронт, партийните организации се заемат в кръга на средствата, които се предоставят на Министерството на земеделието, за което ние говорихме с министъра на земеделието — а за такива нужди се предоставят по настоящия проект не малко средства — и се позовем на желанието на населението и се извърши една солидна органи-

зационна работа, тази корекция на реката Осъм може да бъде осъществена в предстоящите 1—2 години и тя бъде започната още през 1957 г., защото проект има и неколkokратно ние можем да спестим средствата. Тук е нужно само Министерството на земеделието и неговите органи да предоставят техническо ръководство и някои машини.

Също така Министерството на земеделието е изготвило проект от преди няколко години за дига на р. Дунав в района на с. Кривина, Свищовско, и Батин, Беленско, за да се спаси една плодородна земя от около 13 000 декара. Проектът възлиза на около 3 милиона лева при положение, че не участва населението в строежа. Тая земя стои неоползотворена. Ако тя се оползотвори, като се засее с цвекло, ние можем да получим 7 000 000 кг захар, което представлява по 1 кг захар допълнително на глава от цялото наше население. С помощта на техническо ръководство от Министерството на земеделието това мероприятие може да се реализира — нужно е само разбиране по този въпрос и организация със средствата, които държавата е отпуснала за такива нужди. Необходимо е Министерството на земеделието през 1957 г. заедно с народните съвети и организациите на Отечествения фронт да съедини тези средства с труда на населението и да се изградят неколkokратно повече такива корекции и други строежи и мероприятия. По този начин ще дадем ново богатство в ръцете на нашите кооператори.

Другари! Ако ние не принизявахме голямото значение и ролята на нашето социалистическо развитие, на прекрасните традиции на местната инициатива и доброволен труд, няма да сбъркаме, ако кажем, че може би още хиляди села можеха да бъдат например електрифицирани с тези средства за страната, които досега е отпуснала държавата в последните 6—7 години.

Тези усилия и инициативи на нашия народ имат не само строго стопанско значение. Организиране волята на населението, неговата готовност да работи за себе си, да увеличава богатствата с помощта на държавното ръководство и държавна помощ, която предвижда проектът, който ние разглеждаме, има и огромно политическо значение, а за младежите и огромно възпитателно значение. В населението се създава добър дух, добро настроение, голям кураж, защото то вижда как неговият собствен труд, как държавната помощ дават дела и резултати, от които то непосредствено и бързо се ползува и които дела и резултати населението не е могло да има в миналото за много и много години. По този начин населението разбира справедливата и върната политика на своята власт, чувства нейната грижа по-топло и по-близо.

Ето къде е може би в една не малка степен работата и задачите на нашата организация на Отечествения фронт.

Задачата е средствата, които предоставя държавата по настоящия проект за тези нужди на нашето население по ведомства, по министерства, по управления, да се обвържат с чувството на големия полем и сплотеност около партията и правителството на народа ни след тези решения, които се взеха през настоящата година, да се извърши една голяма организаторска работа от партийните организации, от Отечественния фронт, от народните съвети, да се осъществят мероприятията във връзка с плана по места и за 1957 г. да се разширява във все по-големи размери инициативата на населението, за да се превърне тя в една обща задача за нови успехи на нашето народно стопанство, за благо на нашия народ.

Проектот, другари и другарки, който разглеждаме сега в Народното събрание, внесен от правителството, дава големи възможности и условия на министерствата, на органите на народните съвети, на целия наш народ да се разгърне голяма работа, с повече инициатива, разбиране и умение, с опита, който има нашият народ и неговите държавни, партийни, обществени и стопански дейатели, и да се получат още по-големи резултати в нашето народно стопанство, в нашето социалистическо строителство, в цялата наша страна и целия наш народ за по-нататъшно укрепване на нашето народно стопанство и на държавата, за подобряване живота на нашите работници, на нашите селяни, за още по-голяма сплотеност на нашия народ около партията и правителството, за още по-голямо политическо единство, за нов още по-голям принос на нашата държава, за могъществото и силата на нашето общо голямо и велико братско социалистическо семейство, закриляно братски и безкористно от великия Съветски съюз — опората, надеждата на мирния труд на народите, на мирното, справедливо и равноправно сътрудничество между държавите, за блатото и прогреса на човечеството. (Ръкоплескания)

Председателстващ Николай Георгиев: Другарки и другари народни представители! Бюрото предлага с това да се прекрати днешното заседание на Народното събрание и да продължи утре в 10 ч.

Има ли други предложения? — Няма.

Който е съгласен с предложението на Бюрото, моля, да гласува. Мнозинство, приема се.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 20 ч. 10 м.)

Подпредседател: Н. Георгиев

Секретари: { Н. Гаврилова
В. Димитров

Стенограф: В. Йонков